

BAČKO KLASJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

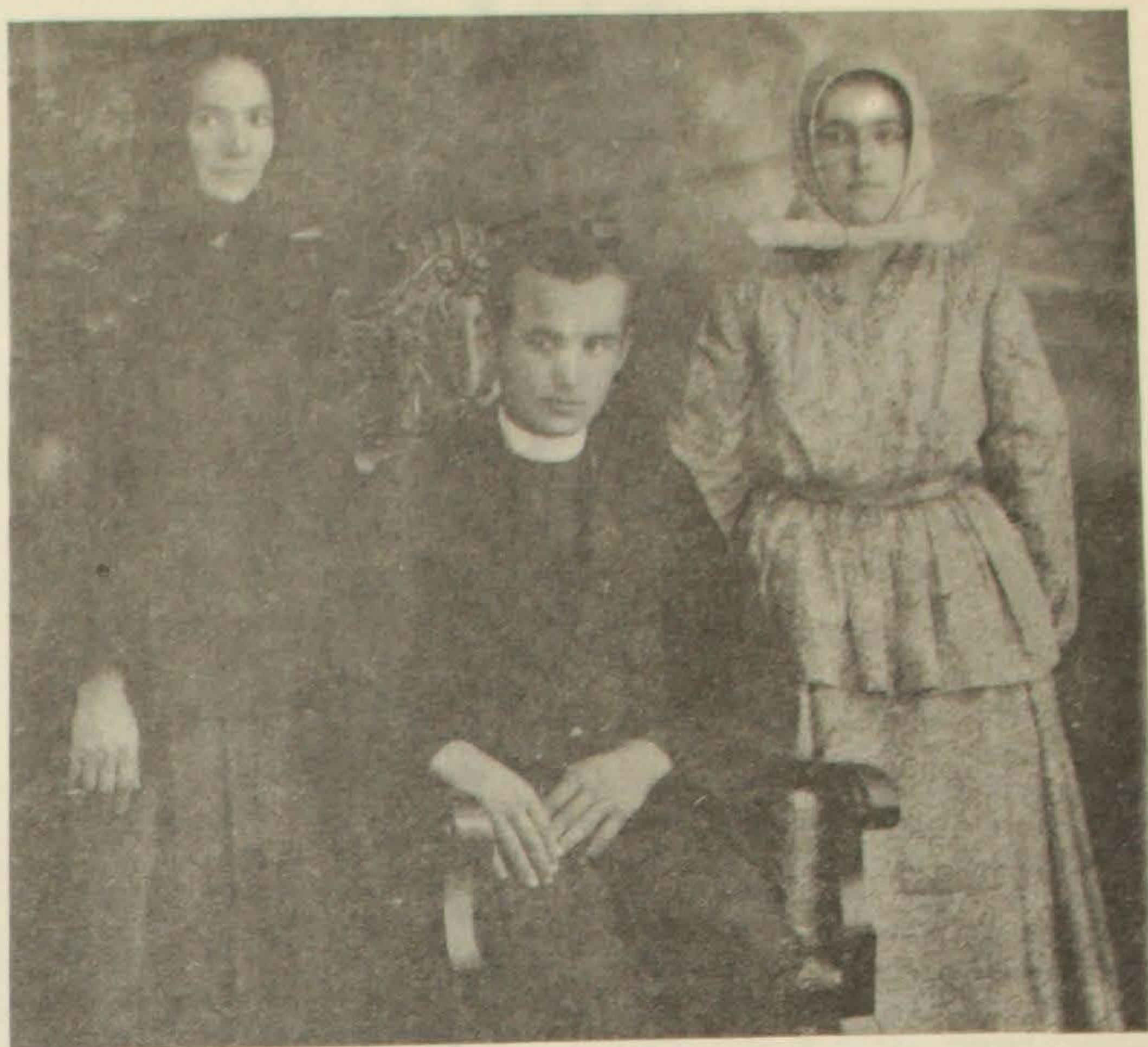

KOMENTAR

25 godina biskupske službe

Kada netko u obitelji slavi, pogotovu, ako je to otac, onda cijela obitelj zaboravlja svoje svakidanje veće i manje poteškoće, potrebe i nastojanja, da bi se svi posvetili slavljeniku. Zato i Uredništvo "Bačkog klasja" posvećuje ovaj cijeli broj životnom djelu našega biskupa, koji 25. veljače ove godine napunjava ravno 25 godina svog predanog i (tvrđog) biskupskog služenja ovoj mjesnoj Crkvi Božjoj u Bačkoj. Sadržajem ovoga broja nismo željeli donositi nikakav sud ni ocjenu života i djelovanja Mons. Matije Zvekanovića, to ostavljamo Božjoj ljubavi i sudu povijesti. Mi smo samo željeli pokupiti barem ona vidljiva djela, koja je slavljenik učinio za ovih 25 godina biskupskog služenja, da za njih zahvalimo Bogu i Njemu, jer su nam sve to vidljiva i veoma opipljiva svjedočanstva. Božje i Njegove ljubavi. Gospodinu pak ostavljamo, da mu novim obiljem milosti, potrebitim za ovu dob oteščalu godinama, zalije, kao nadoknadu za sve one napore, tjeskobe, boli, vapaje, razočaranja, nerazumijevanja, a možda i suze kojim je bilo popraćeno ovo biskupsko služenje.

A evo i nekoliko potrebitih osobnih podataka o našem Jubilarcu Matiji Zvekanoviću. Rođen u skromnoj i siromašnoj obitelji Josipa Zvekanovića i Ane Tikvicki na sjevernoj periferiji grada Subotice, okićenoj lijepim vinogradima i voćnjacima. Osnovno školovanje završava u Subotici, gimnaziju u isusovačkoj klasičnoj gimnaziji u Travniku, a teološke studije u Sarajevu. Za vrijeme studija prebolio je tešku bolest i gotovo čudesno ostao živ. Na Petrovo godine 1937. zaređen je za svećenika po rukama Mons. Lajče Budanovića. Poslije

Biskup Matija s tetom i sestrom

Mlade mise postaje dušobrižnikom u Đurđinu i Aleksandrovu po godinu dana.

1939.g. postaje upravitelj biskupijskih dobara u Baču. Slijedećih šest godina župnikuje u Bačkom Monoštoru. Od 1. 5. 1948. g. je župnik crkve Isusova Uskrsnuća u Subotici. Godine 1954. postaje generalni vikar sa pravom dijelenja sakramenta Potvrde. 13. 11. 1955. g. izabran je za pomoćnog biskupa Mons. Lajče Budanovića, a posvećen je za biskupa 25. II 1956. g. sa titulom "biskupa burcenskog". Od pape Pia XII imenovan je za apostolskog administratora Bačke apostolske administrature 19. III 1958. godine. Rezidencijalni biskup subotički postaje 8. II 1968. g. Od 1978. g., poslije smrti Mons. Maksimilijana Drževića, vodi Vijeće za ekumenizam pri Biskupskoj konferenciji Jugoslavije. A od rujna 1980. g. član je poslovnog odbora biskupske konferencije Jugoslavije.

Preostaje nam samo, da našem biskupu - Jubilarcu izrazimo svoje iskrene čestitke. Činimo to u ime naše čitalačke publike, u ime svih vjernika: Hrvata, Mađara, Slovaka, Njemaca, te Poljaka i Albanaca koji sačinjavaju tkivo naše biskupijske zajednice, u ime klera biskupijskog i redovničkog i napose da kako u ime samoga Uredničkog Vijeća i Uredništva "Bačkog klasja". Hvala Vam za sve učinjeno i podneseno za nas Crkvu Božju, a za budućnost želimo i Vama i svoj Crkvi Božjoj potrebitu otvorenost Duhu Svetom i jedni drugima, kako bismo ujedinjeni dali svjedočanstvo o Isusu Spasitelju ljudi i u ovim prostorima.

Biskup MATIJA ZVEKANović i USPOSTAVA SUBOTIČKE BISKUPIJE

Jedno od najznačajnijih djela mons. Matije Zvekanović jest upravo činjenica da je njegovim zaganjem i za njegovo vrijeme ovaj dio Opće Crkve dobio svoju crkvenu samostalnost. Time počinje jedno novo razdoblje u dugoj i slavnoj povijesti Crkve Božje koja je prije imala svoje sjedište u Baču, a zatim kroz dugi niz stoljeća, nakon sjedinjenja sa Kaločom, tamo je preselila i svoje sjedište.

NA DOBRIM TEMELJIMA

Poslije prvoga svjetskoga rata, mirom u Versailles-u (Versaju) povučena je granica između tadanje kraljevine - Srba, Hrvata i Slovenaca te Mađarske koja je i sama tada postala samostalna država izdvojena iz sastava stare Austro-ugarske Monarhije. Ta je granica i pravno kasnije potvrđena. Neki dijelovi koji su pripadali staroj Monarhiji došli su u sastav nove južnoslavenske države. Tako je veliki dio Bačke pripao Jugoslaviji. Taj dio je do tada u crkvenom pogledu pripadao Kaločko-Bačkoj nadbiskupiji sa sjedištem u Kaloči. Rimska Crkva, koja je "glava i majka" sviju Crkava, pobrinula se da ova nova pokrajina dobije novu upravu i novo sjedište. Ubrzo se formira samostalna Apostolska administratura (to je prelazni oblik formiranja jedne crkvene oblasti) a njome je upravljao prvi apostolski administrator msgr Lajčo Budanović od 10. veljače 1923. godine, koji biva 28. veljače 1927. imenovan, a 1. svibnja iste godine posvećen za naslovnog biskupa. B. Lajčo Budanović je već onodobno postavio temelje samostalnosti ove crkvene pokrajine. Organizira kuriju sa svim tada propisanim vijećima, komisijama, te zbornim sudištem i ekonomatom i time postavlja solidne temelje za osamostaljenje kako se to izričito spominje i u samoj buli utemeljenja, odnosno osamostaljenja. Biskup Budanović pravno razčišćava neke pravne sporove, osniva nove župe, formira dekanate i arhiprezbi-

SUBOTICKA KATEDRALA - BAZILIKA

terate. 1938. godine osniva prvo sjemenište "Paulinum", najprije u Baču, a zatim u Subotici. 1936. godine je održana prva sinoda Apostolske administrature čiji je plod zbirka crkveno-pravnih propisa zvanih "Bački kodeks" za ovo crkveno područje.

U SIGURNIM RUKAMA

Godine okupacije i rata samo su usporile taj razvoj, ali ga nisu zaustavile. Crkva se u poslijeratnom razdoblju našla u novoj situaciji i trebalo je vremena da se snade u novim uvjetima. Mnoga područja crkvenog života su prestala, ali su se zato pokazale posve nove mogućnosti i zadaci. Upravo u tim trenucima u životu Crkve javlja se os-

ba mladog i agilnog biskupa Matije Zvekanovića. On je najprije pomoćni biskup i generalni vikar, sa svega 43 godine, da poslije smrti Mons. Lajče Budanovića uzme kormilo ove Crkve u svoje ruke. Bilo je to 1958. godine.

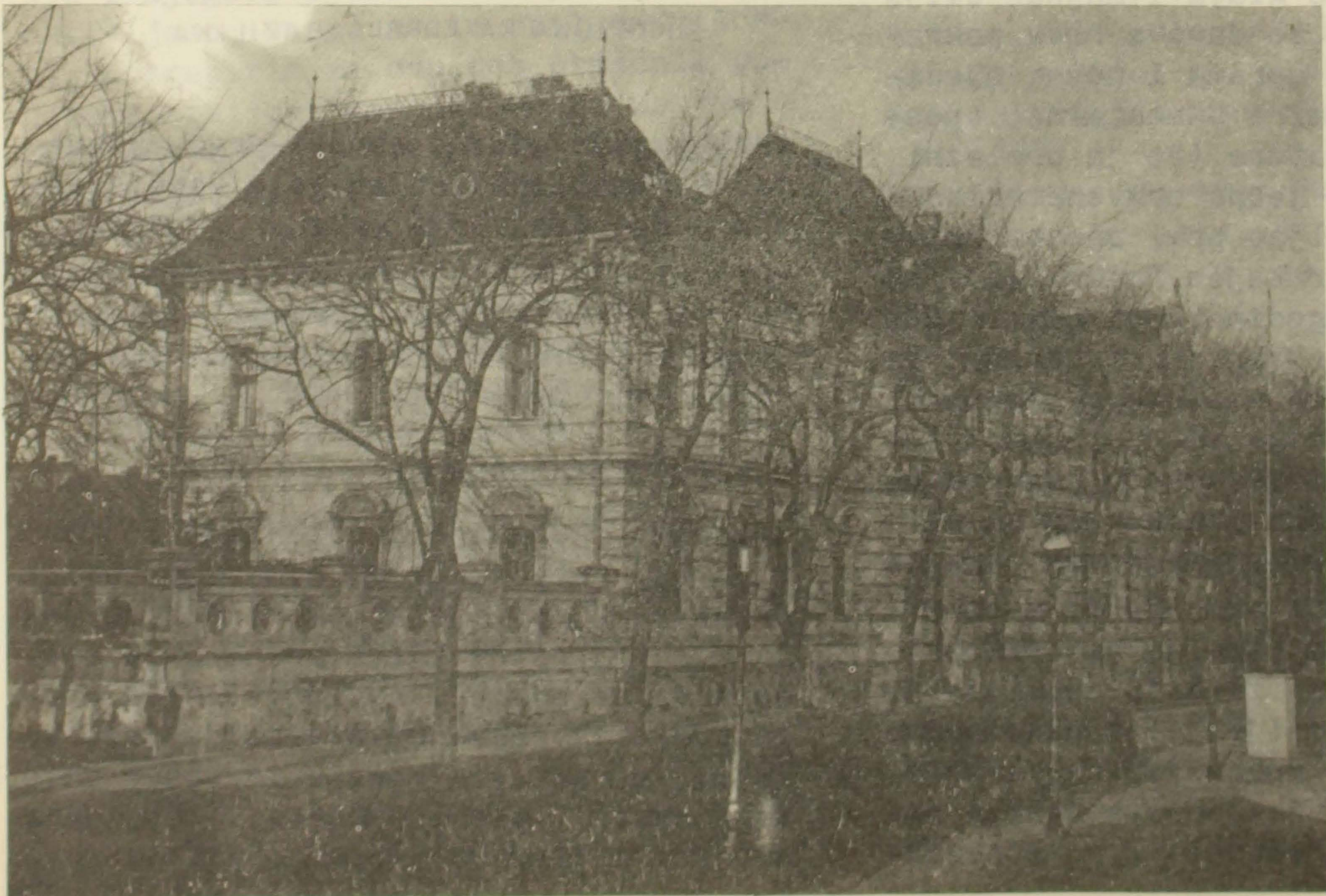
U novoj situaciji mladi se biskup veoma dobro snalazi.

Organizira odmah i vjerski život vjernika. Posebno se brine da bi mladi naraštaji vjernika u promijenjenim uvjetima, jer se vjerska pouka više nije davala u školama, dobili potrebiti vjerski odgoj, kako bi mogli živjeti dostojno svog kršćanskog poziva. Organizira vjeronauk po župama i drugim centrima i izdaje prve sistematske priručnike za sva odjeljenja od prvog do osmog razreda. Redovito pohadja župe i propovjeda. Organizira život Crkve u kuriji, uspostavlja nova vijeća i komisije koje mu pomažu u njegovim nastojanjima (Katehetsko vijeće, komisija za kantore, kasnije liturgijsko vijeće, kasnije ekumensko vijeće i vijeće za apostolat obitelji). Ne zaboravlja ni život na župama, oživljava rad zastupstava Crkvenih općina. To su svojevrsni pretječe današnjih "pastoralnih vijeća" koje traži II Vatikanski Koncil. Upravo tim radom i razvojem crkvenog života najviše je doprinio konačnom osamostaljenju biskupije. U buli osnutka čitamo: "...jer je katolička stvar u Bačkoj apostolskoj administraturi toliko napredovala, čemu je dokaz što je tamo već uspostavljena biskupska kurija i podignuto sjemenište za prijem mladića

koje je Bog pozvao, molio je časni brat Matija Zvekanović, da se gornjem području dade oblik biskupije" (Schematismus 1968. str. 35)

PLOD VELIKIH NAPORA

Pokraj spomenutoga rada i rascvata vjerskog života u biskupiji trebalo je učiniti mnogo koraka kod nadležnih organa Svete Stolice, kod Apostolskog delegata i kod tolikih drugih instanca od kojih je zavisila ova odluka Svete Stolice. Bit će to, kada vrijeme odmakne, jedna lijepa studija o velikom potphvatu pravne naravi, koji je eto urodio plodom. 25.1.1968. na blagdan Obraćanja sv. Pavla potpisana je bula o osnutku samostalne biskupije, čiji će službeni naslov biti SUBOTIČKA BISKUPIJA. Svega nekoliko dana poslije toga, sam je Mons Matija Zvekanović postao njezin prvi rezidencijalni biskup sa naslovom SUBOTIČKI BISKUP. Svečano proglašenje biskupije proslavljeno je 30 lipnja i 1. srpnja 1968. u Subotici i Baču. Na velikom vjerničkom zboru između katedrale i biskupske kuće bulu o osnutku biskupije pročitao je Mons. Mario Cagna apostolski pronuncij u Jugoslaviji, a zatim je mjesni biskup pročitao u hrvatskom i mađarskom prijevodu. Zatim je uslijedila svečana koncelebrirana Misa kard. Franje Šepera, tada još nadbiskupa zagrebačkog, te skoro svih biskupa Jugoslavije i nekih biskupa gostiju iz drugih zemalja. Drugi dan je bila svečana staroslavenska liturgija istočnog-bizantinskog obreda u župnoj

dom
biskupije u
SUBOTICI

UNUTRAŠNJOST KATEDRALE - BAZILIKE

crkvi sv. Pavla u Baču u starom sjedištu nekadanje nadbiskupije. Poslije obreda su svi uzvanici, biskupi i sav sabrani Božji narod otišli na ruševine starog Bača i tamo otpjevali svečani "Tebe Boga hvalimo".

S NOVIM ELANOM

Ovom svečanošću nije bila proslavljena jedna velika radna pobjeda, nego je to bio veliki poticaj za naprijed. Novim se je žarom bacio biskup Matija Zvekanović da organizira što temeljitije život ove biskupije. Imenuje nova vijeća, osniva svećeničko vijeće, već postojeća vijeća reformira prema smjernicama II. Vatikanskog Koncila. Dijeli biskupski Ordinarijat od zgrade i ustanove župe sv. Terezije, jer su do sada aposiolski administratori bili ujedno i župnici svete Terezije. Bivši župni ured sv. Terezije postaje biskupska rezidencija, a zgrada u Harambašićevoj 7 postaje župni ured sv. Terezije, a u njezinu dvorištu gradi se svećenički dom za bolesne i stare svećenike. Zatim se uređuje ponutrica katedrale, preuređuje svetište, obnavljaju umjetničke slike, preuređuje prostore, kate-

Vitraž sv. Pavla od prof. Curilović). Kruna svega toga je proglašenje katedrale bazilikom.

Toliki restauratorski i gradjevni pothvati ne paraliziraju život biskupije. Obnavljaju se pastoralna vijeća najprije po župama, a onda se konačno konstituira i biskupijsko pastoralno vijeće, sastavljeno od svećenika i vjernika. Ta vijeća nastoje sve više prožeti život pojedinih župa i uzeti inicijativu na mnogim planovima života Crkve, gdje nije potrebit svećenički red. Mučan je to i pionirski posao, ali plodovi sigurno neće izostati. Ali ono što je najljepše da kroz ta vijeća sve više probija svijest da smo svi mi Crkva-jedno Tijelo! Osniva nove pastoralne centre i postepeno ih osamostaljuje. Liturgijska reforma II. Vatikanskog Koncila dobila je poseban izraz u preuređenjima svetišta, gotovo u svim župama. Mnoge župe su tim preuređenjima dobile i prave umjetnički vrijedne oltare i druge liturgijske predmete. Gotovo u svim župama su održane po najmanje dva puta duhovne obnove tzv "pučke misije".

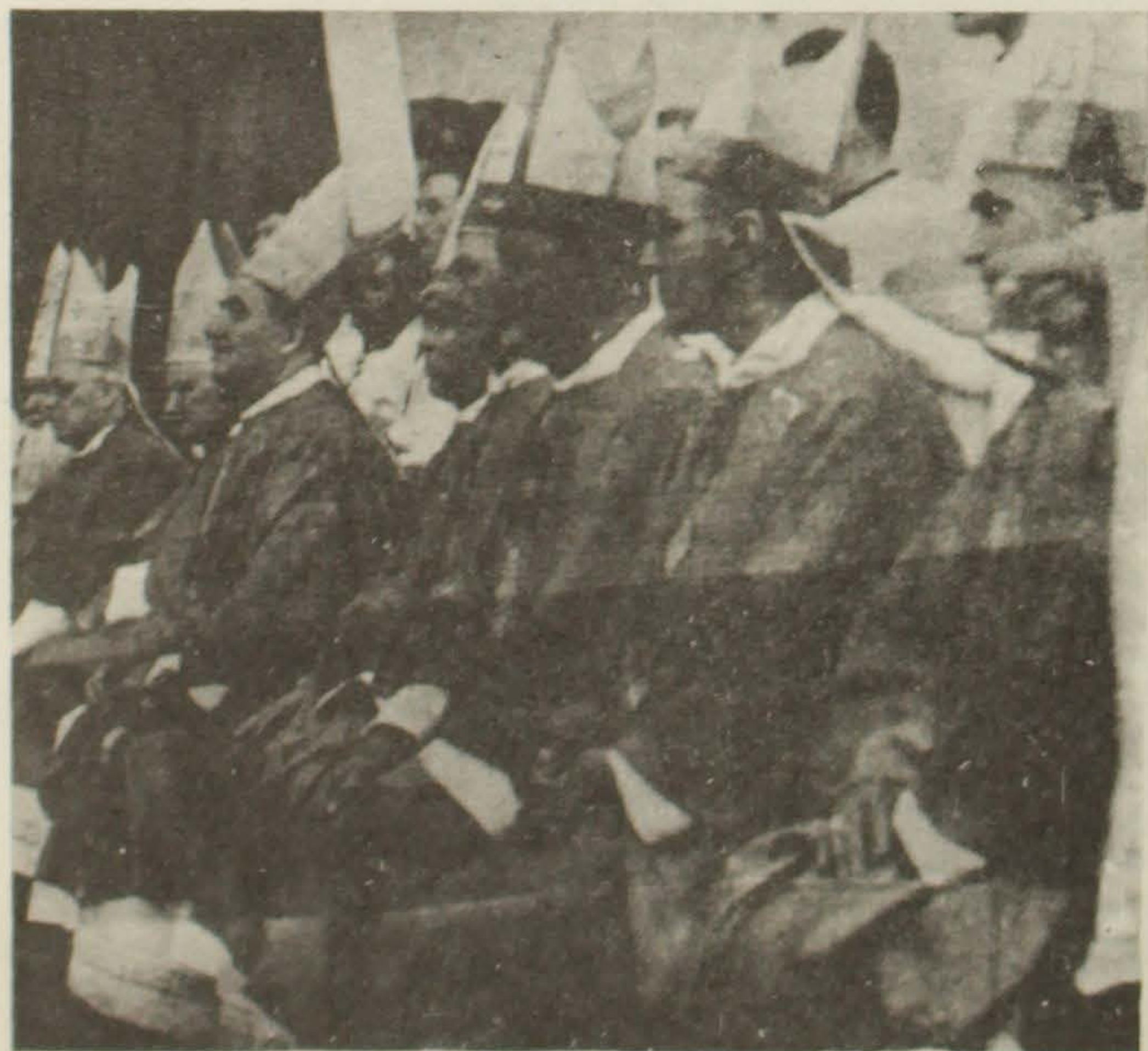
PRED NOVIM ZADACIMA

Ali vrijeme ide naprijed, život Crkve traži nove oblike i nove načine. To je i bila jedna od osnovnih misli vodilja Koncila. Poruku Evandjelja, vrijednu za sva pokoljenja, pretočiti u nove forme i potražiti nove načine, kako te sadržine ponuditi današnjem čovjeku, osobitom mladim generacijama. I tu se nešto pokušava, traže se novi putevi! Izdaje se nova serija katekizama, koji žele odgovoriti toj želji Koncila i zahtjevima Božjeg naroda. Na planu obiteljske obnove čine se takodjer prvi koraci, zaručnički tečajevi, tečajevi i susreti za mlade obitelji. No sve su to još više pionirski pokušaji, nego li jedan smišljen napor cijele mjesne Crkve. Svakako je svima jasno da budućnost Crkve treba gledati kroz manje grupe svjestitijih vjernika koji će ponijeti teret apostolata na svojim leđima, a da se pri tom ne izgubi kontakt ni sa onima koji su se već udaljili od toкова crkvenog života. I na karitativnom planu ova mjesna Crkva hoće dati svoj doprinos, ne toliko u nekim organiziranim akcijama, koliko u samim župskim zajednicama, gdje se želi probuditi svijest odgovornosti za svakog brata u no-

SVEČANA MISA PROGLAŠENJA

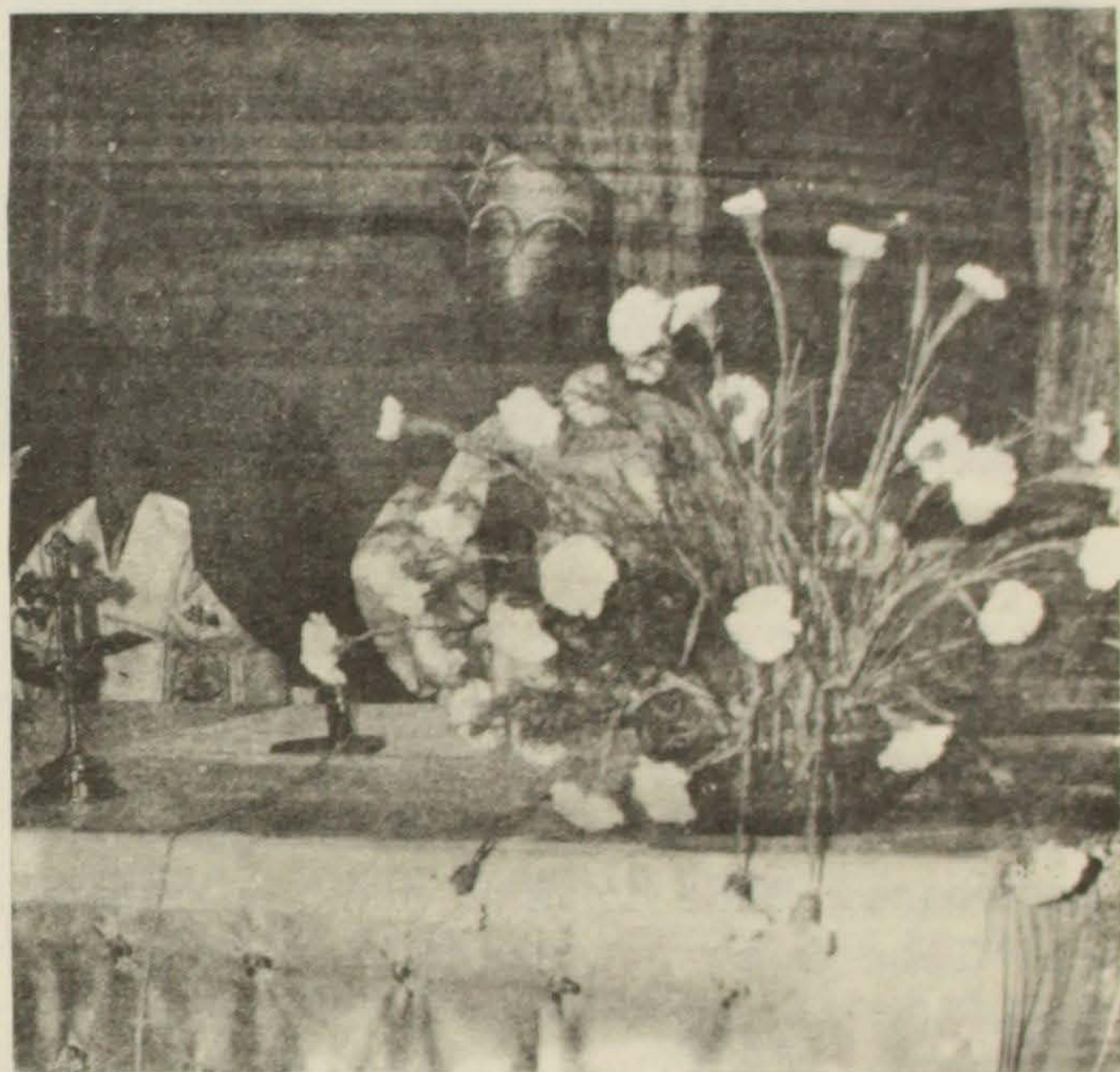
Ova Crkva je svjesna da je ona i geografski i po sastavu stanovništva u pućena na pionirski rad na ekumenskom polju. Inicijativa za osnutak Ekumenskog vijeća BKJ potekla je iz ove Crkve. Od kurtuaznih posjeta crkvenih poglavara prešlo se je na tako zvani "duhovni ekumenizam" u bazi. Ovdje je prihvaćena inicijativa Svjetskog molitvenog pokreta žena za mir i jedinstvo. Katolici su se odmah uključili i podržali tu plemenitu ideju, koja premda prolazi i krizna razdoblja, ipak prodi re i krči sebi put. Ona je otvorila put konkretnog dijaloga medju historijskim Crkvama. I konkretne plodove možemo pokazati; katoličko-protestantsko izdanje "Biblije mladih" na slovačkom jeziku, konkretni susreti sa klerom Evangeličke Crkve. Pred dvije godine Mons. Matija Zvekanović je postao predsjednik Vijeća za ekumenizam pri BKJ.

BISKUPI NA PROGLAŠENJU

Tako je eto Crkva Božja u Bačkoj pod vodjstvom svoga biskupa Matije Zvekanovića, pokušala odgovoriti izazovu - Duha i vremena. Neka bi i nadalje ostala otvorena nadahnućima Duha i značkovima vremena, jer je sigurno da Bog ima velike planove sa ovom Crkvom. Sigurno ju nije rasijao medju tolike kršćanske skupine i u tolike slojeve onih koji Boga ne poznaju, zato da joj se ime zatre, nego da postane kvasac obnove i jedinstva svih ovih vjerskih i nacionalnih raznolikosti. A za taj zadatak joj je potrebna velika otvorenost Duhu Svetomu. Stoga joj to, prigodom jubileja njezina Zaručnika, upravo i želimo! I Njemu i Njoj!

LIK

nadb. kuharic i b. zvekanovic na bunaricu

BISKUPU ZA JUBILEJ

Oče, biskupe!
Dopustite nam da se večeras
s Vama radujemo,
Slaveći Vaš srebrni jubilej
Providnosti zahvaljujemo.
Hvala što brinete se za našu
Crkvu već četvrt stoljeća.
Hvala za križ što rad' nas
pritišće Vam pleća.
Oče naš, Klase sa Bačke ravnice,
primite čestitku
duhovne Vam dice!

K.I.

biskup, tko je to?

Općenito je poznato da su biskupi apostolski nasljednici. No kada to kažemo možda imamo na umu isti sadržaj kao kad se govori o jednoj kraljevskoj dinastiji ili redoslijedu rektora jedne visoke škole, da ti ljudi dolaze jedan poslije drugoga bez neke nutarnje dublje suvislosti, međutim to nije slučaj sa biskupskom i apostolskom službom.

NA EVANĐEOSKIM TEMELJIMA

Ako prelistamo stranice Novoga Zavjeta, naći ćemo da je Isus već sâm čin izbora uzeo veoma ozbiljno. Kod Luke čitamo: "U one dane izide Isus na goru da se pomoli i provede noć u molitvi. Kad se razdanilo, dozva k sebi učenike i između njih izabra Dvanaesticu, koje naziva Apostolima... (Lk 6,12). Isus želi da oni budu njegovi "drugovi". Oni sačinjavaju oko Isusa i sa Isusom jednu zajednicu, koja živi njegovim životom. U toj zajednici je odnos koji više sličí odnosu između utemeljitelja i njegovih prvih drugova, nego između učitelja i učenika. Žive zajedno s njim do konca života da bi postali svjedoci njegovih riječi i djela, a kasnije i uskrsnuća. Tako oni postadoše temelji Crkve, kako se čita u knjizi Otkrivenja: "Gradske su zidine imale dvanaest temelja, na njima imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih (21,14). Kod ev. Marka čitamo: "Ustanovi, dakle, Dvanaesticu" (3,16). Njima je dao posebnu zapovijed da ljube "jedni druge, kao što sam ja ljubio vas." (Iv 15,12) Samo izvršavanjem ove zapovijedi moći će održati svoje zvanje živim i djelotvornim po prisutnosti Isusovoj, koju osigurava djelotvorna međusobna ljubav. Zato će Petar na saboru u Jeruzalemu reći: "Zaključismo Duh sveti i mi" (Dj 15,28) Oni imaju posebni autoritet u

zajednicom vjernika, a sav taj ugled kao da izvire iz otajstvene prisutnosti Isusove. "Tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire mene prezire" (Lk 10,16). Na drugom mjestu: "Tko vas prima, mene prima..." (Mt 10,40)

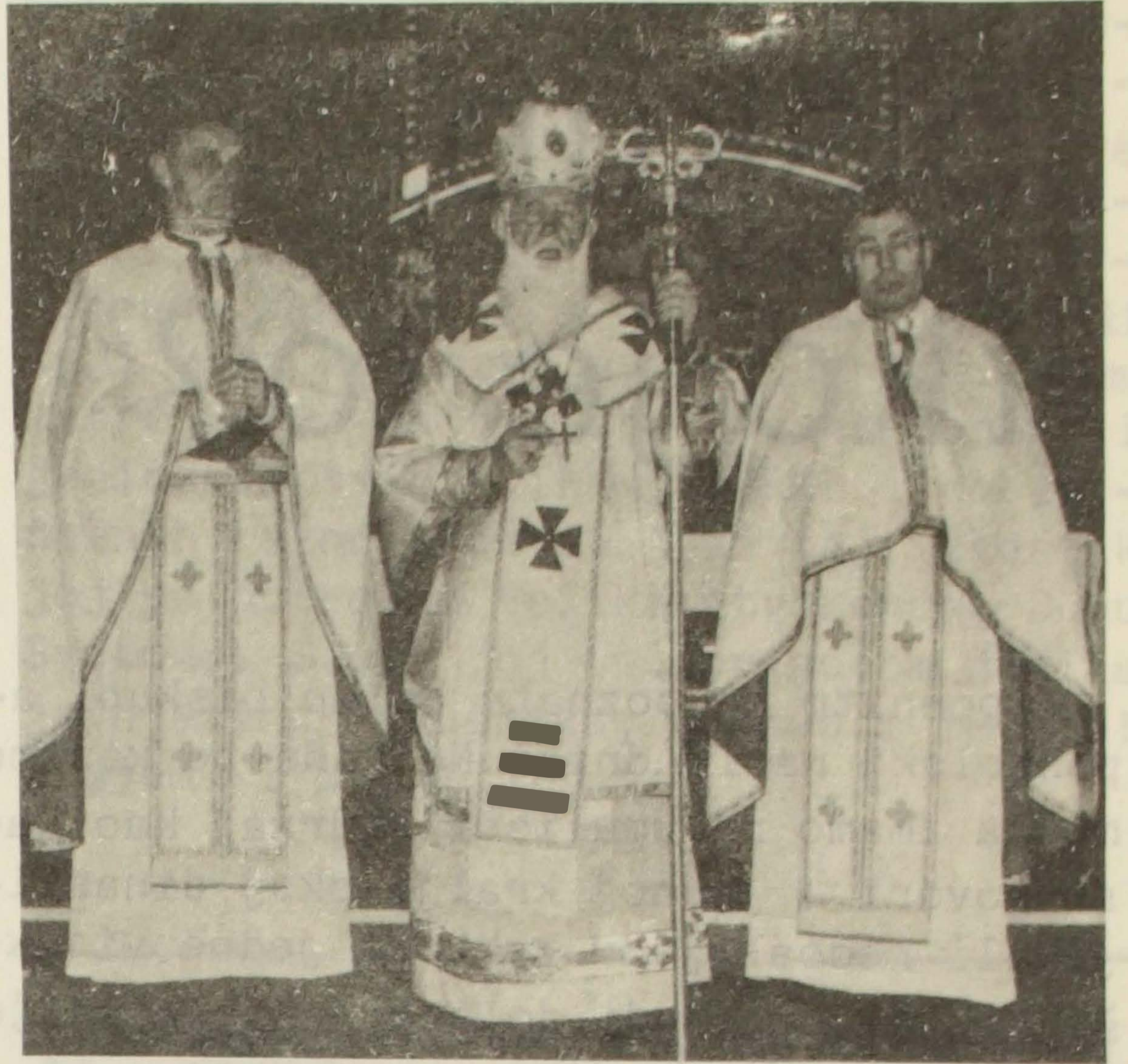
Tko prima Apostola prima Krista, to je opće uvjerenje prve Crkve. Opet na drugom mjestu: "Zaista, kažem vam, što god svezete na zemlji, bit će svezano i na nebu; i što god odriješite na zemlji, bit će odriješeno i na nebu" (Mt 18,18). Kad Krist ne bi bio prisutan i kad ne bi On djelovao u Apostolima u vezivanju i odrješivanju, Nebo to ne bi moglo potvrditi. I konačno Apostolima je dana ona vlast koja je bila dana Isusu: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite, dakle, i učinite mojim učenicima - sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, učeci ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta." (Mt 28,18-20) I iz riječi kojima Isus šalje Apostole, izbija svo dostojanstvo njihova poslanja: "Kao što mene posla Otac, i ja šaljem vas." (Iv 20,21) Ali njihovo poslanje je kao i Isusovo služenje "...tko među vama hoće biti najveći, neka vam bude poslužitelj... Tako i Sin čovječji nije došao da bude služen, negoda služi i život svoj dadne kao otkupninu za mnoge." (Mt 20,26-28) I iz Isusove velikosvećeničke molitve se vidi koliko je Isusu ta stvar na srcu: "kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka oni u nama budu jedno. Slavu koju si mi dao, ja dadoh njima, da budu jedno, kao što smo mi. Ja u njima, a ti u meni da postanu potpuno jedno, da svijet upozna da si me ti poslao i da si njih ljubio kao što si mene ljubio." (Iv 17,21-23) i na koncu iste molitve moli Oca, da On "bude u njima" (Iv 17,26).

TRAGOM NAUKE PRVE CRKVE

Pogledajmo kako se u prvoj Crkvi misli i postupa prema biskupu. Kod Ignacija Antiohijskog, koji je među starijim ocima pravi teolog biskupstva. On preporuča svojim suvremenicima: Potrebno je promatrati Biskupa kao samog Gospodina "(iz pisma Crkvi efeškoj). Na drugom mjestu opet piše: "Slijedite

Za Ignacija je biskupstvo božanska služba, a Biskupi Crkve "katoličke" (Ovaj pridjev on prvi upotrebljava) postaju dionici te službe. Ovu nauku Ignacije uzima iz prve Petrove poslanice: "...lustate poput ovaca, ali se sada obratite k Pastiru (Kristu) i čuvaru (=episkopos, grčki) duša svojih."

(2,25) Nadalje kod Ignacija čitamo i ove retke: "Neka nitko ne čini ništa bez Biskupa u stvarima koje se tiču Crkve. Neka se smatra valjanom ona Euharistija koju slavi biskup ili onaj kojega je za to zadužio. Gdje se pojavi biskup, tamo neka bude zajednica, kao što gdje je Isus Krist, tamo je Katolička crkva. Bez biskupa nije dozvoljeno ni krstiti, ni slaviti agape. Tko časti biskupa bit će počašćen od Boga; tko čini nešto kraomice od biskupa, služi đavlu" (iz pisma Crkvi u Smirni.) Sv. Ivan Zlatousti postavlja pitanje: "Trebamo li se pokoravati poglavaru kada je zao?... Ako misliš obzirom na vjeru, izbjegavaj ga... ako je naprotiv zao u svom životu... poslušaj Krista koji kaže: "Obdržavajte sve što vam kažu, ali nemojte se ravnati po njihovim djelima". A Katarina iz Sijene kliče: "...Svako poštivanje koje se iskazuje mojim službenicima ne ide njima nego meni, zbog krvi koju sam im dao da je poslužuju. "Ali isti Oci se trude da reknu i svetim pastirima što od njih očekuju. Jeronim savjetuje poglavarima, da čuju ove riječi; neka budu podložnici svojih podložnika, jer je i Spasitelj uzeo lik sluge da služi svojim učenicima. Kod sv. Petra Krizologa pak čitamo: "Učiteljstvo predpostavlja znanje, ali autoritet učiteljstva temelji se na životu. Onaj koji čini ono što uči, čini poslušnim onoga koji ga sluša. Prava norma naučavanja je poučavati djelima" (Govor 167). A Grgur Veliki ovako piše: "Potičemo vas da se pokazete tako blagi prema vjernicima, kako bi ste ih potakli da više vole vašu ispravnost, nego da se boje..." (Poslanica II). I još jednu misao Katarine Sijenske: "Morate biti cvijet (u vrtu svete Crkve) koji miriše, obučeni u bjelinu čistoće, s mirisom strpljivosti i veoma žarke ljubavi, široka i slobodoljubiva srca, a ne uskogrudni, učeći od prve istine, koja je zbog širo-

nad. g. bukatko

kogrudnosti dala svoj život. To je miris koji morate širiti u slatkoj Kristovoj zaručnici..." (Iz pisma kard. G. Degli Orsini).

A ŠTO KAŽE KONCIL?

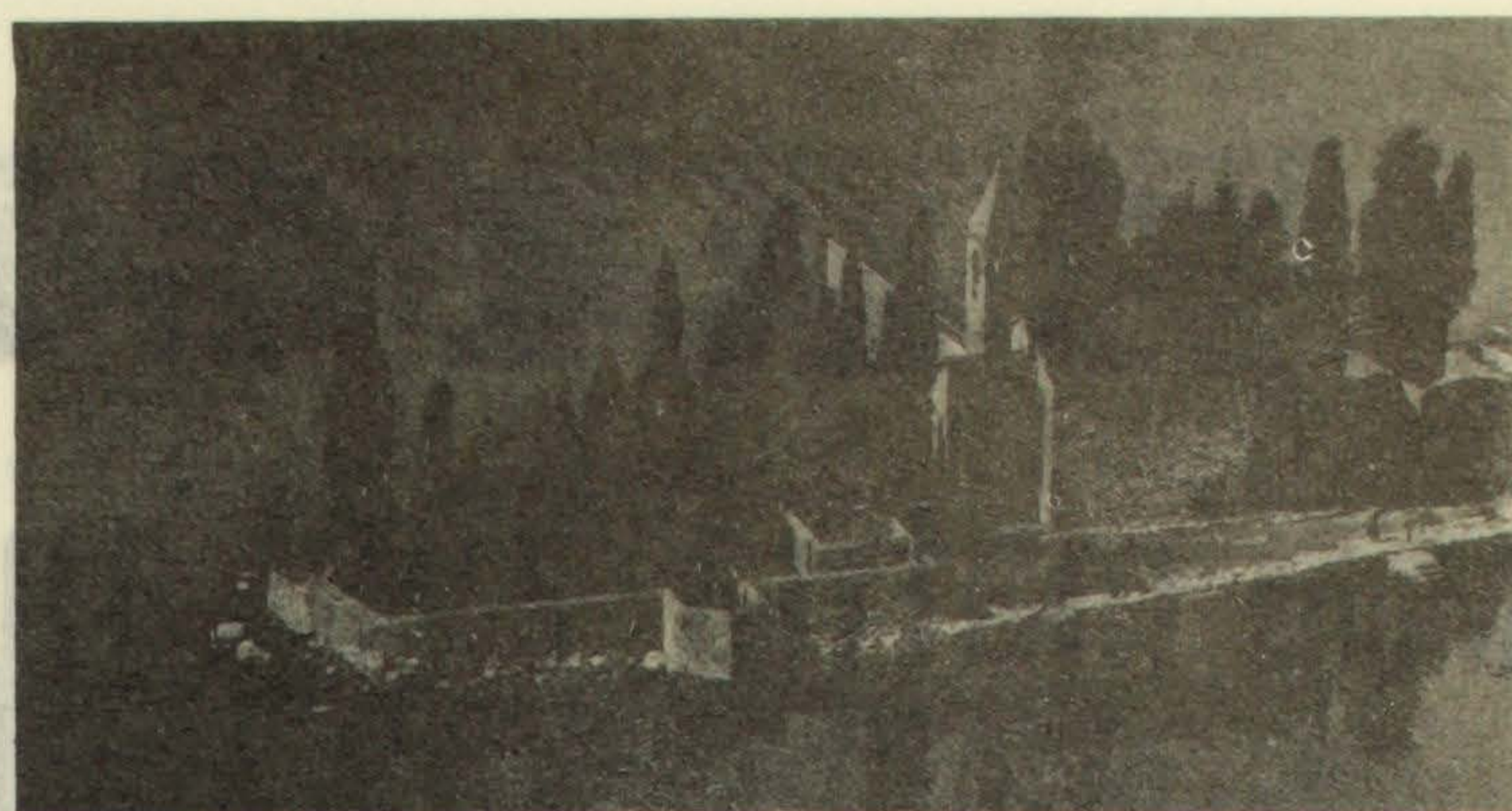
A evo što nam o biskupskoj službi govori II. Vatikanski Koncil: "U biskupima se nalazi među vjernicima Gospodin Isus Krist... Sjedeći, naime, s desne Boga Oca, ne prestaje biti prisutan u zajednici svojih biskupa... propovjeda riječ... neprestano dijeli vjernicima sakramente; po njihovoj očinjskoj službi pridružuje nove udove... i napokon upravlja i uređuje Narod."

Kada je sada eto pred našim očima orisan lik biskupa vidjen evandjeoskim očima, očima tradicije prve Crkve i II. Vatikanskog Koncila, preostaje nam da se tom stvarnošću zaustavimo i možda ispravimo tolike stavove koji nisu u suglasnosti s ovom evandjeoskom stvarnošću. Potrebno nam je sigurno obraćanje! Učinimo to spremno, jer samo kršćanstvo izvornog i evandjeoskog nadahnuća ima šansu da progovori svijetu i da mu pomogne da i on nadje sebe u ovaj povijesni tren, da "upozna svijet da si me ti poslao i da si njih ljubio, kao što si mene ljubio." (Iv 17,23)

biskup jubilarac kao župnik u B. MONOŠTORU

Župa Bački Monoštor se nalazi 14km udaljeno od Sombora prema sjeverozapadu. Uglavnom u to doba poljoprivredno selo sa malom radionicom Brodoremonta. Ljudi koji ove krajeve nastanjuju su siromašni sezonski radnici, koji svoj kruh zaraduju na baranjskim pustarama. Župa je sva katolička. Stanovnici su: oko 3500 Hrvati, oko 1000 Njemci i oko 400 Mađara i toliko Roma. Crkva je za puštena, a Crkvena općina siromašna. Selo je bez ceste, samo obični kolski put spaja sa Somborom i pješački put na nasipu prema Bezdanu. Jedino ih pruga, spajala sa svijetom. Seljaci uglavnom nose svoje proizvode na somborske pijace, malo ribe, drva, šumsko voće i sl.

Takvu župu dobiva naš Jubilarac dekretom kalačkog nadbiskupa u jesen g. 1942., kamo je došao kao trgovac u prazan dućan, kako veli poslovice. Dočekao ga je kapelan vlč. Zimandi. Iako je župa bila siromašna, u njoj je bilo duhom bogatih ljudi. Odmah je počeo sa širenjem pobožnosti prečistom Srcu Marijinu komu je posvetio cijelu župu. To su najteži ratni dani. Obilazio je prazne ulice na kojima se moglo vidjeti samo djecu, starce i žene, koje je bodrio, moralno i materijalno pomagao. Odmah se uhvatio u koštac sa svim negativnostima u župi. 1943. god. započeo je restauraciju crkve spolja i doveo je do kraja. Godine 1944. dolaze najteži dani za župu. Batinski front se sručio na B. Monoštor. Župnik Matija poziva narod da se posvete zaštiti Srcu Marijina. Čini se zavjet Gospi Fatimskoj, a Njezin dan 13. listopada još

otok sv. jurja

i danas je najsvetiji dan za svakog Monoštorca. Gospa je pomogla. Sretno je sve završilo pa i evakuacija stanovništva. Pastir ne napušta svoje stado ni u tim najtežim danima, nego s njima dijeli sve dobro i zlo.

Čim se rat smirio, odmah započinje obnovom župe iznutra.

Odlukom biskupa L. Budanovića u proljeće 1948. g. Jubilarac Matija Zvekanović napušta Monoštor i seli se u župu Isusova Uskrsnuća u Suboticu.

U Monoštoru živi draga uspomena na nekadašnjeg župnika Matišu, strogog ali pravog župnika čiji plodovi se i danas vide. Od kada je 1956. g. postao njihovim Nadpastirom, još se više s njim ponose, rado ga vide u svom Monoštoru, mole se za njega i radosno kličući čestitaju srebrni jubilej: BOG GA POŽIVIO JOŠ DUGO, DUGO!

Ivan Vizentaner

SUSRET SA BOLESNIKOM

BRIGA ZA SVO

Mons matija zvekanović graditelj sjemeništa PAULINUM

Zamisao o vlastitom sjemeništu imao je još pok. biskup Lajčo Budanović, kada je kao administrator Bačke Apostolske administrature, formirao tri mala sjemeništa na ovom području: u Subotici, u Senti i u Baču. Seminarci u Subotici i Senti pohadali su državnu gimnaziju u svojim gradovima, dok su oni iz Bače polagali ispit na državnoj gimnaziji na koncu školske godine.

Kada je u Zagrebu na Šalati izgrađeno Dječjačko sjemenište, pri čemu je isto dakovačka biskupija uložila svoj udio, seminarci dakovačke biskupije premješteni su iz Travnika u Zagreb. Dječjačko sjemenište je u Travniku sa Nadbiskupskom klasičnom gimnazijom ostalo malobrojno. Tu prazninu u sporazumu sa isusovcima biskup Lajčo Budanović rješava na taj način, da je sve svoje seminarce iz malih sjemeništa poslao u Travnik na školovanje. Tako se onda oko 150 seminaraca iz Bačke našlo u Travniku i u klupama glasovite isusovačke gimnazije za koju je dr. G. Novak (također učenik

te škole) rekao, da je bila jedna između najsolidnijih gimnazija u zemlji. Sve do god. 1938. pohadali su seminarci iz Bačke tu gimnaziju i iz nje je izišla velika grupa bačkih svećenika pa i sadašnji subotički biskup mons Matija Zvekanović, kojima je travnička gimnazija ostala u najljepšoj uspomeni.

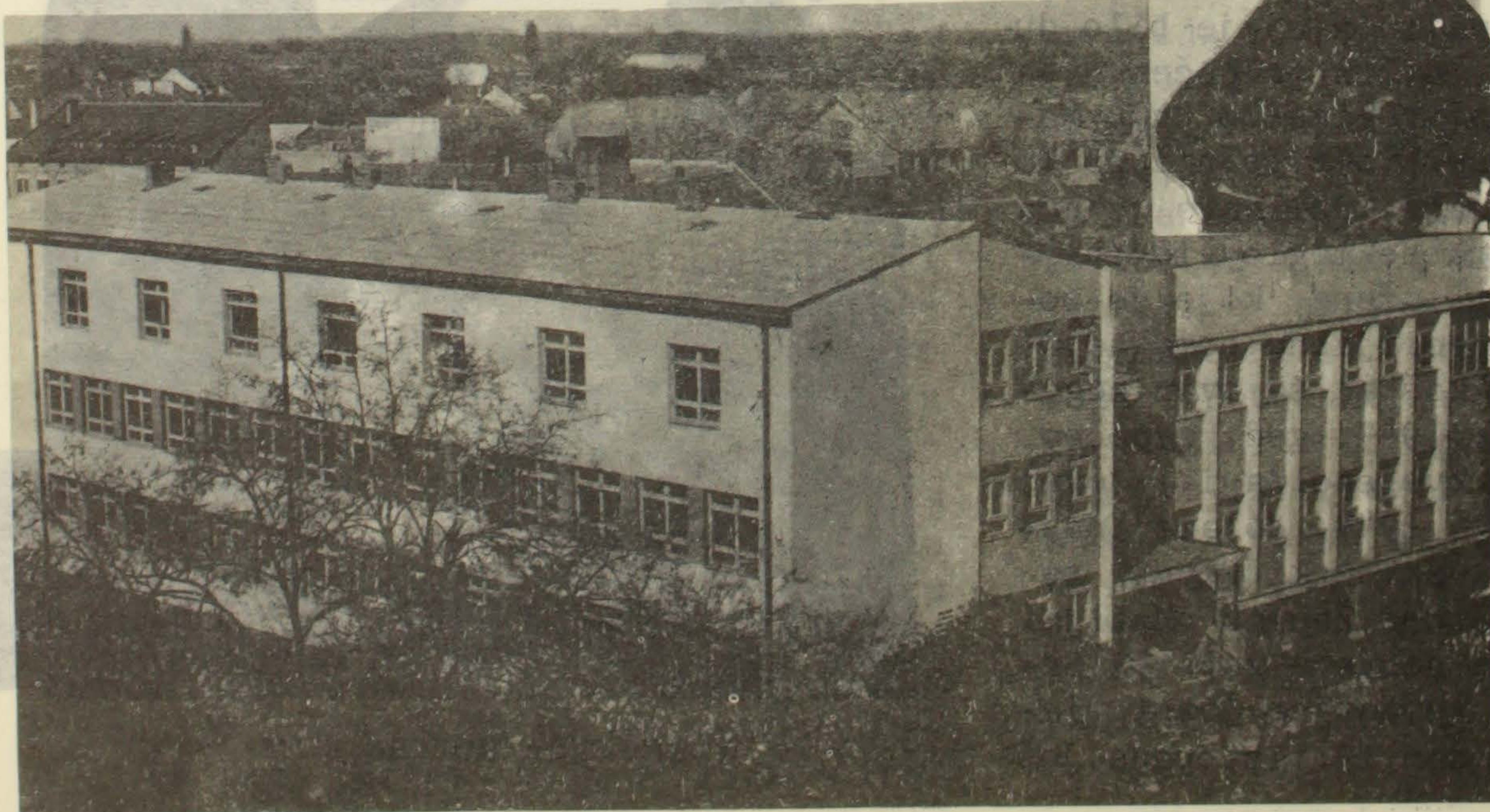
God. 1938. kupio je biskup L. Budanović u centru Subotice (danas ul. Matije Gubca br. 8-10) zgradu za seminarce svoje biskupije. U toj zgradi smješteno je bilo oko 100 seminaraca koji su pohadali predavanja na državnoj gimnaziji. Biskup Budanović je imao zamisao: za svoje seminarce želio je osnovati vlastitu vjersku gimnaziju. U tu svrhu je poslao šest mladih svećenika u Zagreb i to: Aleksu Kokića, Marina Vakoša, Josipa Haltmayera, Albu Šokčića i Mészáros Károlya, te Marina Šemudvarca da se sprema za buduće profesore.

Ratno stanje prekinulo je planove na ovim ostvarenjima. Seminarci

sjemenište

PAULINUM

U SVETIŠĆIMA

iz Bačke opet su morali tražiti mjesta po drugim sjemeništima. Većina seminara svršila je svoje gimnazijske studije na velikoj nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu, a manji broj u Đakovu.

Za vrijeme uprave biskupa Budanović Lajče broj svećenika se toliko povećao da je on pomišljao preuzeti jednu misijsku postaju u Indiji s time, što bise svećenicima, koji bi, proveli izvjesno vrijeme u misijama računao kao dvostruki staž u domovini.

Nakon smrti biskupa Lajče Budanović god.1958., Sveta Stolica je imenovala administratorom ovog teritorija mons. **M a t i j u Z v e k a n o v i ć a**. Novoposvećeni biskup još kao koadjutor a kasnije kao Ordinarij uočio je velik manjak svećenika na svom teritoriju, jer su neki svećenici mađarske nacionalnosti prešli u Mađarsku, a Njemci u Austriju i Njemačku. Najpreča je briga mladog biskupa bila, ublažiti tu nestašicu. Najbolja zamisao i najbolji plan obnoviti svoje sjemenište, ali ovaj put tako, da uz sjemenište bude i odgovarajuća škola.

Služeći se pravom Ustava, nadležnim građanskim vlastima prezentirana su l. VI.1962.g.pravila i sjemeništa i škole. Sjemenište i škola dobili su ime: "PAULINUM" po apostolu naroda svetomu Pavlu. Sv. Pavao je od davnine zaštitnik Bačke biskupije, pa neka on uzme u zaštitu bačko sjemenište i njegove seminare.

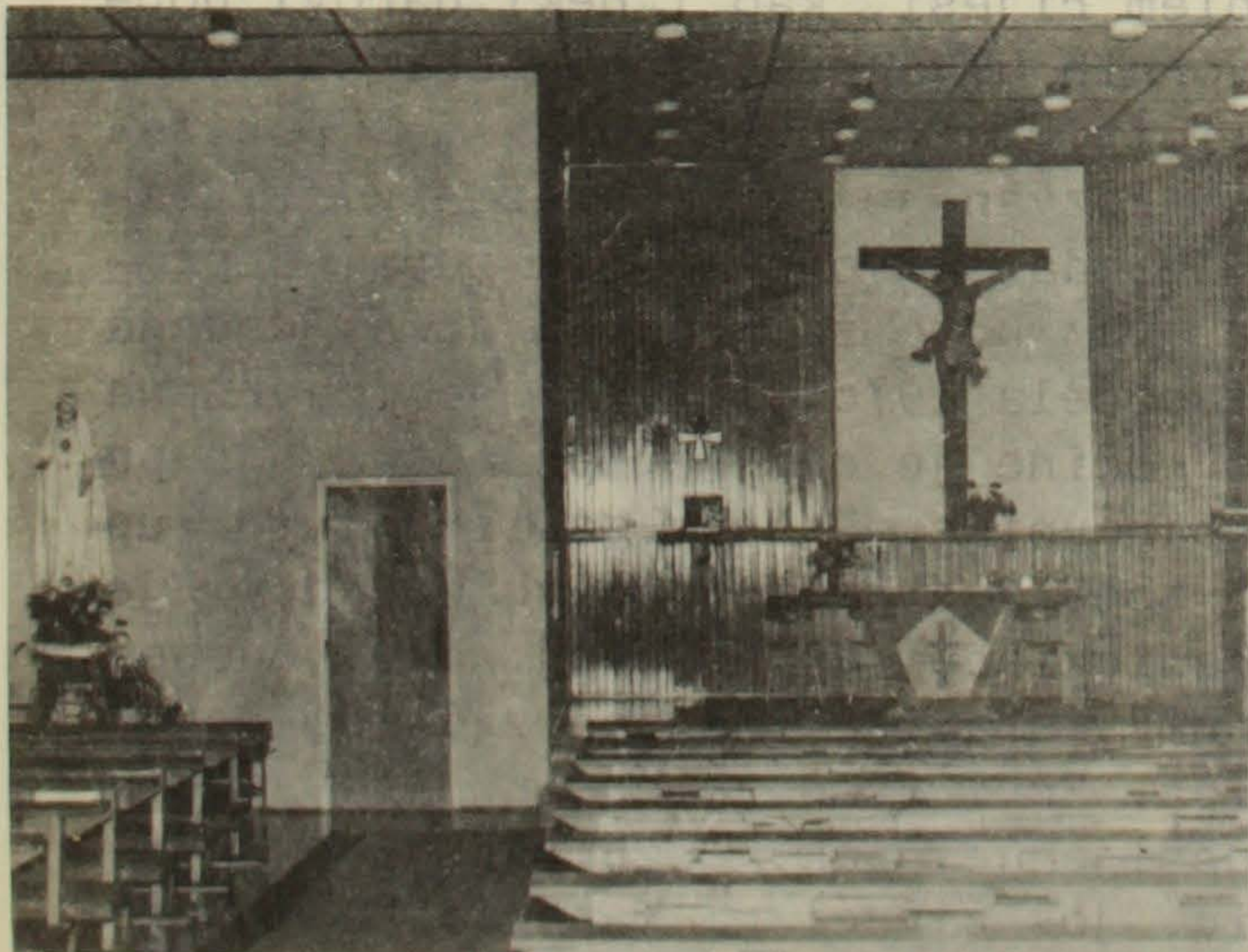

dar pavlja u sjemeništu

Za smjestaj seminaraca adaptirane su prostorije u tadašnjoj župi sv. Terezije, a danas Biskupije (Trg žrtava fašizma 19.). Za školske razrede preuzete su prostorije bivšeg "Katoličkog kruga" iza katedrale.

1.studenog 1962.godine započela je redovita obuka s dva razreda u kojima su bila 43 učenika. Prvi direktor bio je dr. Marin Šemudvarac, a prvi prefekt vlč. Blaško Dekanj. Kad je škola prerasla u potpunu gimnaziju, adaptirane prostorije u tadašnjoj župi postale su premalene, pa se počela pripremati gradnja novoga sjemeništa. Tada je to bio veoma smjeli poduhvat. Nabavka materijala bila je veoma važna stavka kao i novac koji je utrošen. Dobivanje građevinskih dozvola predstavljalo je također ozbiljan posao. U ovom je dobrim dijelom pomogao i pok. beogradski nadbiskup dr. Josip Ujčić.

Posveta temeljnog kamena obavljena je 1.rujna 1963.godine. U povelji koja je uzidana u temelje navode se motivi i razlozi zašto se gradi novo sjemenište i koji mu je cilj. Posebno je naglašeno u povelji da se sjemenište gradi na uspomenu II vatikanskog koncila, u spomen 1100.godišnjice prolaska sv. bratice Ćirila i Metodija u Moravsku i učast Majke Božje Fatimske, kojoj je posvećena

briga za svoje svećenike

Dom za starije i bolesne svećenike JOZEFINUM

Biskup vodi brigu i za svećenike, kao i za svećeničke pripravnike, za njihovo dolično izdržavanje i rekreaciju. Biskupsko geslo jubilarca je "Omnia omnibus" - "Svima sve", u tom smislu i svjetlu on ostvaruje te riječi stvarno.

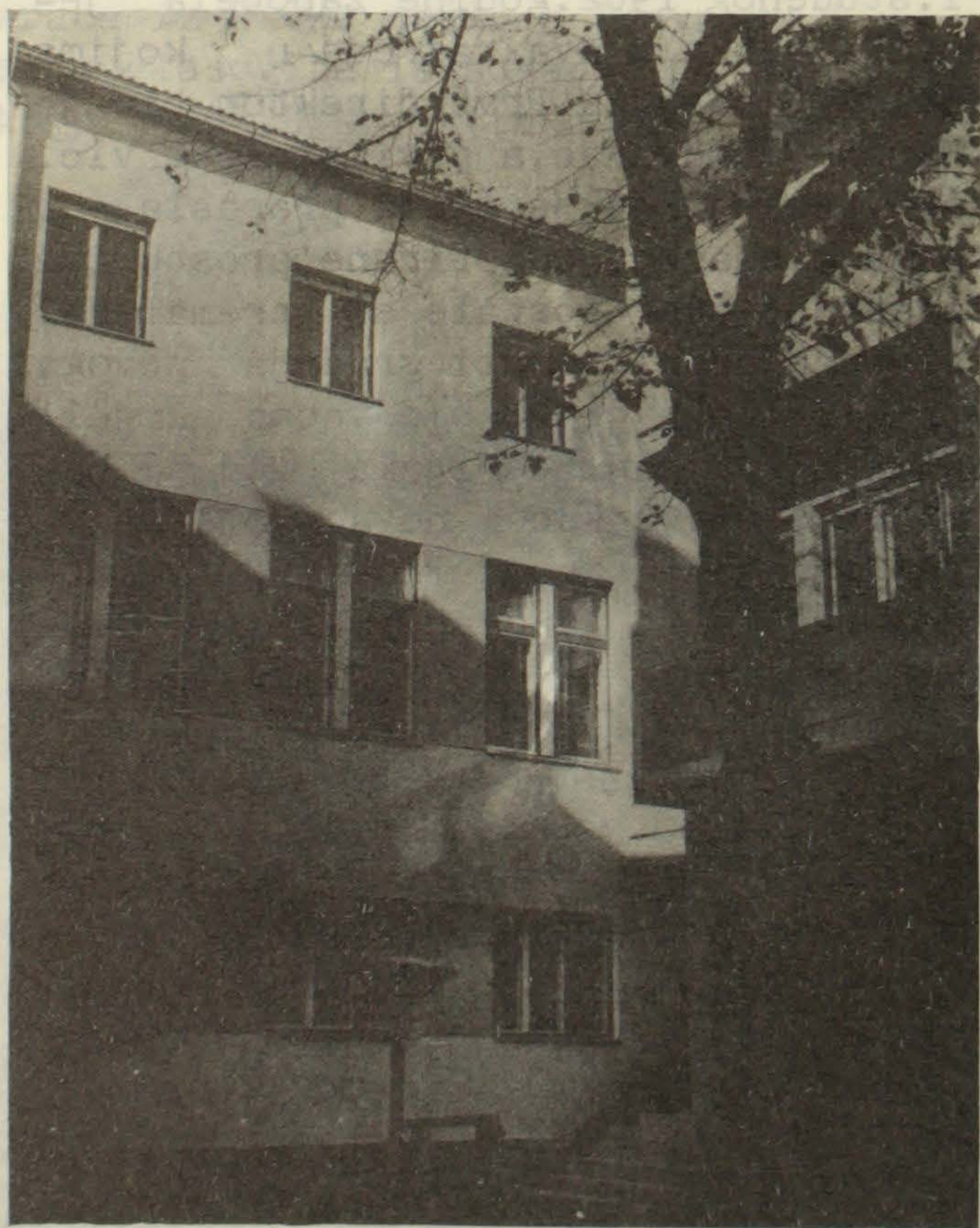
Veliku važnost stavlja u svom pastoralnom radu, brigu za svećenike, osobito stare i bolesne. U jednom susretu s njim, pričao je kako ga se duboko dojmilo kad je posjetio jednog starog svećenika-penzionera. Bio je osamljen, zapušten, prepušten na brigu svojih rodaka, ali je davao utisak, da je na teret ukućanima. Rodila mi se misao, kaže g. Biskup, da se moram pobrinuti za stare i nemoćne svećenike, koji su svoju mladost i muževnu snagu proveli u pastoralnoj i svećeničkoj djelatnosti da imaju pristojnu i opskrbljenu starost sa doličnim izdržavanjem.

Misao se porodila, samo je trebalo tu misao ostvariti i u život provesti. Gdje, kako i s čim, nastaje pitanje. Bog providi sve, i u svojoj providnosti daje mogućnosti za ostvarenje. Treba

JOZEFINUM - KAPELA

graditi svećenički dom za stare, bolesne i iznemogle svećenike, jer dosadašnji ne odgovara potrebama i vremenu u kojem živimo. U dogovoru sa svojim savjetnicima i svećenicima u pastvi, pada odluka, da se gradi novi dom za svećenike - svećenički dom. Izabrano je najprikladnije, dvorište dotadašnjeg svećeničkog doma u Harambašićevoj ulici br. 7 u Subotici. Tihi kutak u centru grada. Bilo je to 1969. godine, kada su se vodili prethodni administrativni pregovori, da se realizira ideja za gradnju doma. Kraj drugih problema i finansijski momenat je od presudne važnosti. Dobra volja i razumijevanje većine svećenika omogućila je da se i ovaj problem riješi, kao i neki darovi dobrotvornih ustanova. Komentari su bili različiti, ali dobra volja je pobijedila. Pozvan je svaki svećenik iz Biskupije, da sâm osobno ili župa, doprinese svoj udio za gradnju doma. Gradnja je započela 1970. i 1971. je završena i te godine je dom već primio svoje prve stanovnike. Deseta godišnjica je upravo tome ove godine. Novoizgrađeni je svećenički dom dobio svoj naziv "Josefinum", stavljen je pod zaštitu sv. Josipa. Prvi stanovnici su bili spremni za useljenje, pok. msgr. Antun Skenderović, još živući g. Kartali, a ubrzo su stizali i novi stanovnici doma. Us-

JOZEFINUM

briga za svoje svećenike

postavljena je uprava Doma, sa radnim-
osobljem, koje preuzimaju časne sestre
"Naše Gospe", koje kao domaćice i bol-
ničarke njeguju stare i bolesne sveće-
nike.

Dom je blagoslovljen i službeno ot-
voren 13.X 1971. godine, koji je bla-
goslovio sam g. Biskup u okviru skrom-
ne svečanosti u sklopu sv. Mise. Izrađen
i Statut doma kao putokaz za život i
rad u domu. Časne sestre kao tihe i po-
žrtvovne samaritanke vode brigu o sve-
ćenicima, poslužuju, čiste i održavaju u
u kući red i čistoću. Dom "Jozefinum" je
pružio gostoprimstvo i svećenicima dru-
gih biskupija: dakovačkoj i banatskoj.
Kroz ovaj dom je do sada prošlo jeda-
naest svećenika, a sada se u njemu na-
laze osam. Najidealnije rješenje za sva-
kog svećenika koji iz bilo kojeg razlo-
ga ne može obavljati pastoralni posao
na župi, jeste smještaj i boravak u do-
mu. Tu je svaki kod kuće i u svom stanu
i tu je uvijek dobro došao.

Brigom i zalaganjem g. Biskupa i dob-
rom voljom svećenika, ovaj dom živi, dje-
luje za dobro starih, nemoćnih i boles-
nih svećenika.

Biskup Matija Zvekanović se brine i
za odmor i rekreaciju svojih svećenika
i svećeničkih pripravnika. Njegovim za-
laganjem naša je biskupija dobila u po-
sjed otok sv. Jurja u Boki Kotorskoj u
neposrednoj blizini Perasta. Taj biser
Boke! U sjeni vitkih čempresa te posred-
valova mora, nalaze odmor naši svećeni-
ci. Prvi posjet naših svećenika otoku -

sv. Jurja je bio 1961. g. i na veliko iz-
nenadenje to je bila pustoš i ruševina.
Ubrzo su vrijedne ruke mladih bogoslo-
va osposobile tako da je otok bivao -
sve pitomiji i ljepši. Tišina morskih -
žalova raznosi jeku mladosti, koja na-
lazi osvježanje i odmor u talasima pla-
vog Jadrana. Isâm g. Biskup u nekoliko -
navrata provodi svoje slobodne dane ra-
deći na otoku, da širina bačkog domaći-
na pruži gostoprimstvo svima koji to
zažele. To je odmaralište naše biskupi-
je, to je veza bačke sa Bokom, Subotice
sa Perastom.

Domaćini u Perastu g. G. Brajković i
vrijedne časne sestre uvijek su na po-
moć, kao i peraštani, novim stanovnicima
otoka sv. Jurja, subotičanima.

Na čast Jubilarcu - biskupu i to š-
to se pobrinuo da su u Bajskom groblju
uređene dvije impozantne grobnice - Ma-
uzoleji za sahranjivanje svojih sveće-
nika. U prvoj kapeli leže sedam sveće-
nika. Prošle 1980. godine je uređena jed-
na od najljepših grobnica u tom grob-
lju kamo su prenešeni zemni ostatci po-
kojnih svećenika koji su ranije umrli.
Među njima je prvi bio naš dragi Alek-
sa Kokić koji je u okviru "Kokićevih -
dana" (15-17. kolovoza) prvi prenešen u
tu grobnicu, kada su svećenici i vjerni-
ci na čelu sa biskupima: mons Matijom
Zvekanović i dr. Đurom Kokšom komemo-
rirali 40. obljetnicu njegove smrti.

Sve su to vidovi i načini kako se -
jedan nadpastir brine za svoje svećeni-
ke. Teško je pravo ocjeniti i vrednova-
ti sav trud i rad koji se ulaže. Ljudi
smo, koji put opterećeni raznim predrasudama, skloni i na kritiku, ali moramo
biti iskreni te priznati ono što činje-
nice svjedoče. Upravo u samaritanskom -
služenju i brizi za čovjeka pa i sveće-
nika (KAD JE STAR I NEMOĆAN JOŠ VIŠE),
otkriva se velika humanost, poštovanje,
plemenitost našeg Jubilarca čija dvade-
set i peta obljetnica biskupske službe
je lijepa prigoda da uz bratski HVALA
kliknemo: AD MULTOS ANNOS VIVAT!

ŠTOVATELJ MARIJIN

U životu Kristove Crkve posebno mjesto zauzima Marijino štovanje. Ona je - Kristova majka-Bogorodica. Njezin je odnos poseban prema Kristovom Mističnom tijelu prema zajednici spašenih. I u milosnom redu otkupljenja Marija zauzima časno mjesto. Koncil ju je Majkom Crkve nazvao. Da, Marija ostaje u Crkvi kao njezin najodličniji član. No, kao

BISKUP KRUNI GOSPIN LIK

Majka Glave-Krista, Majka je i Tijela - Crkve. U milosnom redu posebnom majčinskom brigom, ljubavlju i posredništvom pomaže djecu Crkve na ostvarenju djela otkupljenja. Takvu ulogu Mariji je namjenio Bog, takovu njenu ulogu vjeruje Crkva i odatle toliko štovanje Marije u Katoličkoj Crkvi. Nova je pokoncilaska Crkva dala tom štovanju poseban karakter. Štovanje Marijino je postalo dub-

lje, eklezijalno i oslobođeno povijesnih pretjerivanja. Iz svega ovoga proizlazi da je marijansko štovanje bitno unutar Crkve. A jer je svećenik službenik u Crkvi, onda je razumljivo da u životu svećenika marijansko štovanje zauzima posebno mjesto. Skoro je nezamislivo ili barem nespojivo da bi netko bio dobar i kompletan svećenik a da nije i Marijin štovatelj. U svećeničkom životu posebno mjesto zauzima njegov stav prema Kristovoj Majci. Napose, u novijim događajima u Crkvi možemo ukazati na istinitost ove tvrdnje. U ovom kratkom prikazu iz života biskupa Matije Zvekanovića htjeli bismo ukazati na vid Marijina štovanja što ga ovaj svećenik i biskup gaji prema Kristovoj Majci što je imalo utjecaja i u cijeloj biskupiji. Vjerojatno da privrženost Mariji započima u dalekom djetinjstvu. Tko zna tko je imao najveći utjecaj na razvitak svijesti o ulozi Kristove Majke u njegovu životu? No, svakako u sjemenišnim danima Marija zauzima istaknuto mjesto. Svjesni je član Marijine kongregacije, još i danas nad krevetom, stoji diploma prijema u kongregaciju, čiju godišnjicu biskup svake godine s radošću spominje. Kad je postao svećenikom, marijanske pobožnosti brižno njeguje i razvija. Na posebno svečan način svetkuje marijanske blagdane sa članovima raznih katoličkih društava.

Kada je Providnost dodijelila Matiji Zvekanoviću biskupsku službu, postao je još svjesniji da njegov rad kao biskupa treba Marijin zagovor pa je zato njegova pobožnost prema Mariji postala još dublja. Tih godina uspio je nabaviti iz Fatime kip Gospe koji je postavljen u biskupskoj kapelici. Taj isti je kip namjenjen da bude "misionarski", okrunjen sa zlatnom krunom 31. V 1968. g. Prigodom pučkih misija proputovao je cijelu biskupiju. Treba se sjetiti samo onog oduševljenja puka koji je pratio ovu pobožnost čiji smo svi bili svjedoci. Kada su okolnosti dopustile, na kon svojskog zalaganja, izgrađeno je sjemenište "Paulinum". U sjemeništu je lijepa prostrana kapela koju je biskup posvetio Prečistom Srcu Marijinu Tako je u srcu biskupije pred mlade stavljen lik Marije kao trajna pomoć i trajni putokaz do svećeništva.

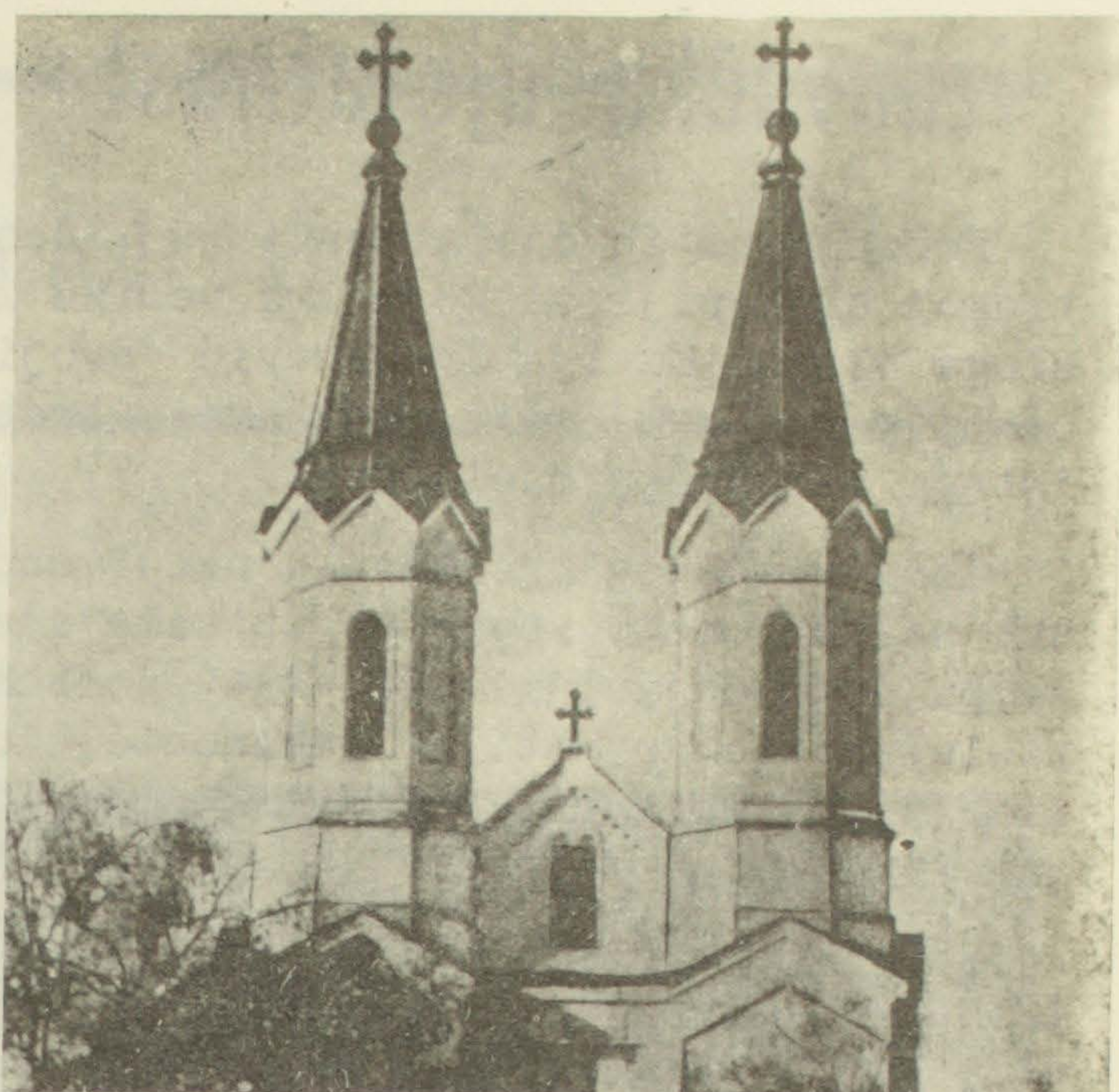
Godina 1968. je posebno zapisana i u povijesti Subotičke biskupije i u životu biskupa Zvekanovića. To je

godina uspostave Subotičke biskupije. Za drugotnog zaštitnika biskupije uz Apostola Pavla biskup je izabrao Srce Marijino. Na spomen toga je i crkva na Oromu posvećena Srcu Marijinu.

Posebno mjesto u biskupovom životu zauzima hodočašće k Mariji u hodočasnička mjesta u našoj biskupiji. Biskup se uvijek rado odaziva kada je riječ o hodočašću na koje Marijansko svetište. Osobno je vodio veliko hodočašće u LURD 1968. Hodočastio je i u Fatimu, Saragosu, Monserat, Loretto i dr. Skoro je svakogodišnji gost u svetištu u Tekijama, često u B. Aljmašu. Bio je skoro u svima svetištima u Jugoslaviji (M. Bistrica, Brezje, Vepric, Sinj, Olovo i druga). Vodio je veliko hodočašće u Solin i tom zgodom smo prošli većinu velikih Marijanskih mjesta u našoj domovini: Letnica, Škrpjel, Vepric, Solin, Sinj, Trsat, Brezje, M. Bistrica i Aljmaš.

Na poseban način valja istaći biskupovu brigu za dva biskupijska prošteništa: Doroslovo i Bunarić. Skoro svake godine biskup sudjeluje u proslavi Male Gospe u Doroslovu. U zadnjih 12 g. je svaki puta prisutan na Bunariću. Prevoditi misu, propovijeda i ispovijeda. U svim tim svetištima moli i radi. Tko ga poznaje vidi koliko su mu na srcu ova dva prošteništa u biskupiji. Vjerojatno da ova dva svetišta mogu dobrano zahvaliti na svom usponu u radu i brizi biskupa Zvekanovića.

Na posljednjem mjestu ali ne manje važno, spominjemo razne akcije, obnove, proslave, pobožnosti koje je uveo, obnovio ili animirao biskup Zvekanović. U katedrali postoji odavno pobožnost Sr-

d o r o s l o v o

cu Marijinu. Biskup je stvar tako obnovio da je postala godišnje najomiljenija i najmasovnija pobožnost. Duhovna obnova za Bezgrešno začecje lo dana hrvatski te za Lurdsku Gospu lo dana mađarski. To je svojevrsna misijska obnova. Često puta biskup osobno potraži propovjednike, pronade teme i godinama redovito završava ove pobožnosti. Bio je animator i velike marijanske obnove povodom Međunarodnih Kongresa. Tada su u Bačkoj pokrenute mnoge inicijative koje su služile za boljitak vjernika.

Na kraju bi se još puno moglo toga napisati. Ostaje život da se po njemu i dalje pišu marijanske stranice biskupa Matije Zvekanovića. Zaželimo ovaj puta obilje zagovora Nebeske Majke. Recimo HVALA što nas tim i takovim Marijinim putem vodi ostvarivanju djela Božjega.

Andrija Kopilović

izdavačka djelatnost

Pored ostalih djelatnosti u Subotičkoj biskupiji, za koje ima velike za sluge biskup Matija Zvekanović svojim osobnim zalaganjem i podrškom, treba istaći izdavačku djelatnost.

Zbog skućenog prostora neću moći sve navesti, nego spomenut ću samo djela, za čije objavljivanje je posebno zaslužan biskup Matija Zvekanović koliko osobnim radom, toliko moralnom i materijalnom podrškom.

Kada je proslavljen dvostruki jubilej našeg pokojnog pjesnika Alekse Kokića: 50. godišnjica rođenja i 25. godišnjica svećeničkog redjenja, tada je u Subotici 1962. godine objavljena zbirka pjesama "Srebrno klasje", koja sadrži skoro sve pjesme iz ostavštine pokojnog Alekse.

Kao izdavači označeni su školski drugovi pokojnog Alekse. Predgovor i pogovor knjizi napisao je Ivan Kujundžić pod pseudonimom Tvrtko Blagajac.

Našoj široj kulturnoj javnosti nije poznato da je tu Aleksinu zbirku pjesama priredio i uredio biskup Matija Zvekanović, koji je tada još bio apostolski administrator Bačke i najviše je doprinio da ta knjiga dragog pjesnika Alekse bude darovana Hrvatima u Bačkoj.

U povodu osamostaljivanja Subotičke biskupije 1968. godine objavljen je "Prvi šematizam Subotičke biskupije" na latinskom jeziku pod naslovom "Schematismus primus Dioecesis Suboticanae ad annum Domini 1968 qui est annus foundationis Dioecesis".

Šematizam sadrži podatke o svim župama i svećenicima Subotičke biskupije. U istoj knjizi je objavljen latinski tekst bule, kojom Papa Pavao VI proglašava samostalnom Subotičku biskupiju.

Posebno treba naglasiti važnost uvođenog članka u kojem je na latinskom jeziku prikazana povijest Bačke biskupije od najranijeg doba u vrijeme rada sv. braće Ćirila i Metoda pa do sjedinjenja u Kaločku biskupiju, čiji je sastavni dio bila i teritorija koju i danas obuhvata Subotička biskupija.

U Šematizmu nije naznačen autor te znanstvene rasprave, a napisao ju je biskup Matija Zvekanović.

U povodu proglašenja samostalne subotičke biskupije, u Subotici je 1968. godine objavljena brošura "Lik i misao Pavla apostola i drugi vatikanski sabor", koju je talijanski napisao Agostino Bea, a na hrvatski jezik je preveo karmelićanin O. Ante Stantić.

Katehezi mladih i najmladih obraćana je uvijek najveća pažnja i to je bila posebna briga biskupa Matije Zvekanovića. Objavljeni su katekizmi i priručnici za sve vjeronaučne grupe, kako na hrvatskom, tako i na mađarskom jeziku. Početo je skromno sa šapilografskim priručnicima, a zatim je nastavljeno sa tiskanim i već mnogo bolje opremljenim vjeronaučnim knjigama.

Ovom zgodom želim istaći jedan noviji poduhvat, koji je velik po svojoj zamisli, a bit će od trajne vrijednosti kada bude u potpunosti završen.

Izabrano je Katehetsko vijeće Subotičke biskupije sa zadatkom da pripremi nov katekizam za sve grupe i do sada je to Vijeće izdalo četiri katekizma:

- "Pustite k meni malene", vjeronaučni priručnik za prvu grupu (Subotica - 1978.g.)
- "Isusovi prijatelji", priručnik za drugu grupu (Subotica, 1979.g.)
- "Slavimo s Isusom", priručnik za prvopričesnike (Subotica, 1979.g.)
- "Snagom Duha" kršćanska punoljetnost (Priručnik za krizmanike, Subotica, 1979.g.)

Sva ova četiri priručnika sastavili su Fiala s. Ivanka, Lener Ištvan, Andrija Kopilović i dr. Teleki Bela.

Priručnici su izvanredno lijepo likovno opremljeni pa uz prikladan sadržaj mogu biti privlačni za učenike i treba izraziti iskrenu želju da ovaj izdavački poduhvat uz velike materijalne žrtve bude završen. Za ono što je do sada učinjeno, pored autora, ima velike zasluge biskup Matija Zvekanović, koji je u tome dao svesrdnu materijalnu pomoć i moralnu podršku, a rezultat će ostati kao trajna vrijednost za duhovno dobro mladih generacija.

Šamo toliko za potpuniju proslavu srebrnog jubileja i upoznavanje naše šire kulturne javnosti s ovim područjem djelovanja biskupa Matije Zvekanovića.

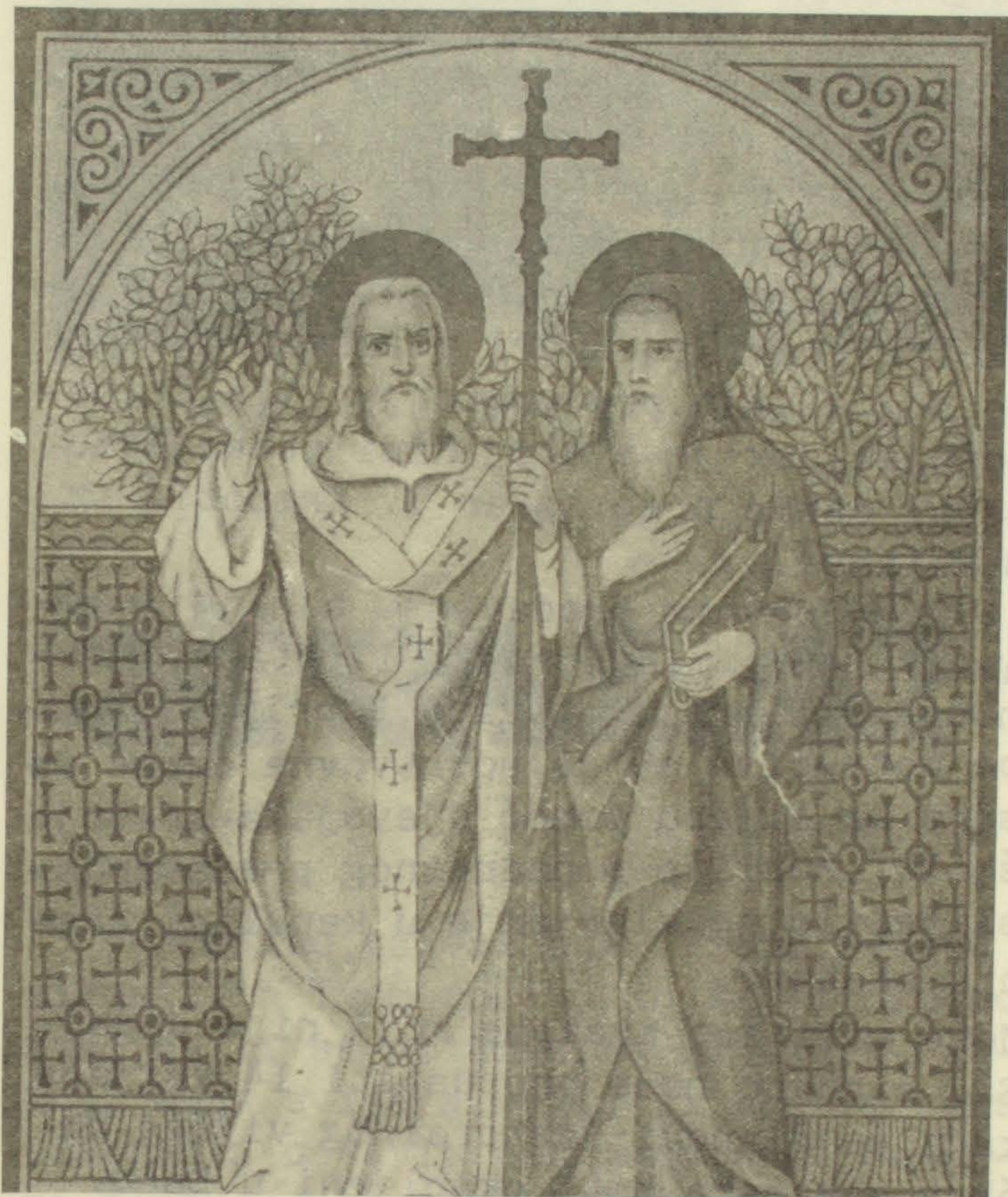
S IVANOM PAVLOM II

Slavenski Apostoli

Već više od dvije godine papa Ivan Pavao II. ne prestaje nas iznenađivati svojim postupcima. Za čas nas iznenadi novim jezikom koji "progovori". U posljednje vrijeme agencije nas počesto izvještavaju da papa intenzivno uči jezik tagalog, jezik kojim govori veliki dio Filipina, koje ove godine u veljači kani posjetiti. Uči također i japanski, čak do te mjere, da kani za vrijeme svoga boravka u Japanu liturgijske čine obaviti na japanskom jeziku.

Jednu od takovih iznenađenja Ivana Pavla II. bilo je njegovo pismo "Egregiae virtutis" ("Izvršne kreposti") kojim proglašava sv. Ćirila i Metoda suzaštitnicima Evrope, koje je objavljeno na posljednji dan 1980. godine. Upravo u godini u kojoj je službeno započeo teološki dijalog između Pravoslavne i Katoličke crkve na otoku Patmosu, papa je želio ovim proglašenjem naglasiti važnost uloge kako sv. Braće, tako i Carigrada u duhovnoj i kulturnoj formaciji evropskog Istoka. Učinio je to u godini kada je cijela Evropa osobito zapadna slavila 1500. obljetnicu rođenja sv. Benedikta, oca zapadne kulture. No vrijedno je spomenuti da se je utjecaj Benediktovih sinova protezao sve do Kijeva. Ovim aktom papa kao da je želio naglasiti da Evropa nije samo Zapad, nego da Evropa ima i svoj Istok, a da je taj Istok formiran na temeljima Helade, Carigrada, koje u ove strane donesoše dva sveta Brata, Grci iz Soluna koji uvedoše veliki dio slavenskih naroda u svijet kulture, Crkve; a u općoj Crkvi probudiše svijest ravnopravnosti svih jezika i kultura. Ovo će u punoj mjeri potvrditi tek II Vatikanski koncil. I još jedan razlog je bio da je upravo 1980. godine trebalo objaviti ovo proglašenje. Papa Ivan Pavao II kao Slaven - Poljak nije mogao propustiti a da ne komemorira stotu obljetnicu, za nas Slavene veoma značajne enciklike pape Leona XIII: "Grande

klikom papa Leon XIII pretstavio velikoj katoličkoj obitelji narôda sv. Braću Ćirila i Metoda i sa njima veliku obitelj Slavenskih narôda, kojima ovi bijahu apostoli.

Pored ovih, reklo bi se, kalendarskih razloga, papa ima i drugih razloga da istakne ulogu sv. Braće. U prvom redu sv. Braća su svjedoci iz vremena punoga jedinstva Crkve, te su s toga mnogi njihovi postupci veoma dragocjeni, osobito u vremenu kada sva stremljenja, kako Crkve tako i svijeta idu ka jednom željenom jedinstvu Evrope i čitava svijeta. Neki misle da je to zapravo jedina vizija budućnosti svijeta. Druga misao i postavka tako draga papi Wojtily, doprinos svakoga naroda u okviru katoličkog zajedništva univerzalne Crkve. To je njegov doprinos teologiji o Crkvi među narodima. Ima se koji put dojam kao da mu je silno stalo da osjetimo kako u sveopćoj Crkvi nemaju samo riječ oni brojni i moćni, nego da to sveto zajedništvo jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve čine svi narodi, doprinoseći svaki pojedini upravo po onom što je samo njemu svojstveno: Poljaci osjećaj za jedinstvo. Francuzi -

euharistijski kongres ministranata i čitača u baču

U skladu sa prethodnim dogovorom svećenika Bačkog dekanata, 21. siječnja 81. g. u bačkoj župnoj crkvi održan je susret ministranata i čitača kod sv. Mise, ovog dekanata. Bio je to susret radosti i pobožnosti. U dvorani Pastoralnog vijeća najprije su slušali predavanje vlč. Josipa Miloša, župnika iz Vajske i Bodana. Na svetu Misu došlo je dosta lijep broj naroda Božjega. Posebno treba istaknuti bačke ministrante - srednjoškolce. Pravi su uzori mladima. Pokorničko bogoslužje predvodio je vlč. Stipo Bošnjak, dok je svetoj Misi predsjedao bački dekan preč. Lazar I. Krmpotić iz B. Palanke.

Popodnevnom predavanju bačkog dekanata o službi ministranta i čitača, prethodila je bratska agapa. U pripravi agapa potrudile su se požrtvovne časne sestre uz lijepu pomoć djevojaka-srednjoškolki. Poslije popodnevnog predavanja slijedilo je klanjanje u kapelici časnih sestara.

Može biti žao svakome koji nije došao. Sad sigurno neće propustiti 14. veljače kada će članovi Pastoralnog vijeća bačkog dekanata biti okupljeni u Baču.

Stjepan Beretić

Slavenski Apostoli

vedro podnošenje patnje, kao i Njemci sa svojim novatorskim nemirom. Papa veoma često govori u svojim nedjeljnim nagovorima, predstavlja narode onih biskupa koje je taj tjedan primio u audienciju "ad limina". Govori o njihovim uspjesima i problemima. Zašto? Da učini cijelu Crkvu osjetljivom za probleme svakog pojedinog naroda, to jest Crkve u njemu, jer svi mi zajedno tvorimo je dno jedinstveno Tijelo.

Ovaj papin akt posebno treba razveseliti nas, koji smo dionici velike ćirilometodske baštine, ne samo po našem slavenskom porijeklu, nego i po prostoru u kojima su nekada sv. Braća razvijala svoju blagovjesničku djelatnost. Izvan je sumnje da su ovi krajevi također spadali u Svetoplukovu zemlju, a prema nekima bi sv. Metod imao čak i

izdavačka djelatnost

Na kraju treba spomenuti još jednu važnu kulturnu aktivnost biskupa Matije. Osnovao je biskupijsku biblioteku u sklopu svoje rezidencije. Biblioteka ima bogat fond starijih izdanja znanstvenih i teoloških knjiga i časopisa, a sada se pomno prate i nabavljaju suvremena naša i strana katolička izdanja. Imenovan je posebni knjižničar g. Tomo Bukvić, koji radi na stručnom uređenju knjižnice.

Na taj način naći će se na okupu veliko kulturno i duhovno blago, koje će moći poslužiti za pastoralni i znanstveni rad.

Odgojni rad u sjemeništu je nemoguć bez dobre knjižnice duhovnih i književnih djela. Zato je mnogo učinjeno na obogaćivanju knjižnice u sastavu sjemeništa i gimnazije.

Za čuvanje vrijednih crkvenih predmeta osnovan je Biskupijski muzej, koji se nalazi u zgradi sjemeništa, a čuva stare i vrijedne misnice, kaleže, pokaznice i dr. Posebno treba napomenuti da se u muzeju nalaze slike i simboli, izradeni od slame, koji su bili prikazni darovi na Dužijancama, a izradile su ih sestre Milodanović iz Žednika, Marija Ivković Ivandekić i Kata Rogić iz Đurđina i drugi naši narodni umjetnici.

Sve ove kulturne ustanove pomažu duhovnom životu cjelokupne biskupije.

Al-Be

svoje sjedište u Baču, kada je kao sirmijski nadbiskup bio protjeran iz današnjih slovačkih krajeva. Svakako misao Ivana Pavla II. je naš zadatak na poseban način u ovoj našoj dijaspori, da se naučimo ponajprije punom poštovanju svakog čovjeka i njegovih prava, ali isto tako punom poštovanju svakoga naroda, njegovih vlastitosti i prava, jer bez takovog stava ne može biti govora o nekoj ujedinjenoj Evropi. Svaki pojedinac od nas mora doprinjeti izgradnji tog mozaika jedinstva, u tome nam sv. Braća trebaju biti uzor, ali i pomoćnici! To je dalekovidni potez i vizija, ili kako neki vole reći "utopija pape Wojtyle". Utopija koja mora postati stvarnost, ili će se ova sadanja naša stvarnost raspliniti poput dima utopije.

Hvala Ti, Gospodine, za riječ upućenu čovjeku kojom ga pozivaš k sebi, da tražeći sreću nađe pravi kolosijek Tvoje istine, pravde i mira. Da Gospodine, mir si nam svoj dao, ali izgleda da smo ga mi izgubili. Stoga Te molimo: Povrati i daj nam svoj mir. Hvala Ti, Gospodine i za milost, službe, kojom bi Ti željeli služiti. A ako poneki put zaželimo prva mjesta, pošalji nam u srce svoju riječ "Tko se uzvisi, ponizit će se!"

Hvala Ti, Gospodine, što si sišao na zemlju da nas otkupiš i dadeš nam primjer života. Neka taj primjer ne ostane besplodan, nego neka nam bude poticaj i ohrabrenje za novi život koji će gledati kako pomoći bratu i ne će izbjegavati žrtve.

Hvala Ti, Gospodine za sve ono zašto nam je teško zahvaliti i oprostiti nam onda kad je naša molitva DAJ, a ne HVALA kad govorimo "ja, ja", a zaboravljamo da smo sluge beskorisne.

Hvala Ti, Gospodine, što smo ljudi i što nas prihvaćaš onakve kakvi jesmo.

PAVAO

1500 godina rođenja sv. benedikta

Cijela 1980. godina je posvećena sv. Benediktu ocu Zapadne Evrope i kulture. Rođen je prije 1500 godina. Ovaj veliki jubilej je označen i u našoj domovini. Jedno od najuspješnijih je dvodnevno zborovanje mladih sa svih strana naše domovine. Mladi su se okupili u Zagrebu sa bogatim i raznovrsnim programom. U subotu 25. listopada navečer je održana svečana akademija u Dječjačkom sjemeništu na Šalati. Program je bio na umjetničkoj visini: predavanje, muzičke točke i na kraju bunjevačko momačko kolo u prekrasnoj izvedbi župe Svetoga Duha iz Zagreba. Nakon toga je priređen agape za sve mlade. Veliko noćno bdijenje je započelo u crkvi sv. Marije na Dolcu i nastavilo se u crkvi sv. Franje i u lijepoj zagrebačkoj katedrali se završilo oko 11 sati u noći. Nakon toga su Zagrebčani pokazali svu širinu svoga srca kao domaćini, jer su smjestili preko 900 mladih među kojima su bili i iz Bačke. Svi su bili bogato pogošćeni i

nadb. ućić - bisk. budanović

HVALA!

Gospodine, zahvaljujem Ti na Tvojim milosti, na Tvom pozivu kojim si nas pozvao da Ti se pridružimo na djelu otкупljenja svijeta. Hvala Ti što si nas izabrao i ostavio nam mogućnost da sami slobodno izaberemo Tebe.

Hvala Ti, Gospodine, što si nam dopustio da Ti budemo tako blizu, što si nam često bliži, nego mi sami sebi, što danomice ulaziš u naše duše i naša srca da bi ih svojom milošću i ljubavlju doveo za svoj stol da svi budemo jedno.

Zahvaljujem Ti, Gospodine, i poradi naših molitava koje nam uslišavaš svojom ljubavlju, premda i sami znamo da ne znamo moliti. Probudi u nama duh prave molitve, molitve koja se ne će ustručavati ako treba sebe priznati carinikom i grešnikom.

Hvala Ti, Gospodine, za dar svijesti, koja nas opominje da se ne bismo od Tebe izgubili. Neka ta milost u nama djeluje da bismo po njoj shvatili smisao pravog mira koji je tek u Tebi.

Gospodine, hvala Ti za našu vjeru ma koliko ona bila mizerna. Umnoži je i povećaj je u nama da nam ona bude ono što ćemo uz pomoć Tvoju probuditi u drugima.

nastavak

Udomljeni za tu jednu kratku noć. Naše mlade su ugostili prijatelji iz Remeta i Sesveta. Koristimo ovu prigodu da im se zahvalimo na toplom gostoprimstvu.

Drugi dan je bila nedjelja 26. listopada. Mladi su se okupili i svečano ušli u zagrebačku katedralu. Misa je bila koncelebrirana, a predvodio je zadarski nadbiskup msgr. Mario Oblak. Velika katedrala je bila ispunjena mladima, njihovom molitvom i pjesmom. Govorio je o. Kirigin, naš benediktinac i iz Austrije i Francuske. Molitva vjernih je moljena na hrvatskom, slovenskom, slovačkom i mađarskom jeziku. Na tim jezicima su i vode grupa pozdravili skup. Nakon mise se razvilo kolo pred katedralom. Poslije podne je mladima pružen višestruki program, no naše grupe su se zbog velike udaljenosti polako spremale na put. Iz naše biskupije je pošlo tri autobusa mladih i to: Subotice, Novog Sada, Sombora i Selenče. Dojmovi su neizbrisivi i želja je mladih da se svake godine nađu tako na okupu u zajedničkoj molitvi i razmišljanju.

Andrija Kopilović

EUHARISTIJSKI KONGRESI

Ove godine crkva se obnavlja u vjeri prisutnosti Boga među nama. Uključit će mo se svi.

Biskupijski će biti od:
25. IV - 21. VI 1981

SVEČANI ZAVRŠETAK U KATEDRALI
21. VI 1981.

Župski Euharistijski kongres
u crkvi Isusova Uskrsnuća

će biti od 4. III. - 8. III. 1981 g

RASPORED: SVAKI DAN SV. MISA
U 9 SATI - KLANJANJE DO: 12

SVAKI DAN POSLIJE PODNE 12 SATI
STALEŠKA PREDAVANJA U 17 SATI SA
SV. MISOM

8 VEČANI ZAVRŠETAK U NEDJELJU
8 III. U 9. SATI MISA

"BAČKO KLASJE" izdaje: Bački dekanatski ured, Bačka Palanka. GLAVNI ODGOVORNI UREDNIK: Mag. LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva-jedinstva 30, telefon (021) 74-423 - UREDJUJE: UREDNIČKO VIJEĆE - Suradnja i dopisi šalju se na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2 telefon (024) 21-496 Naružbe i uplate slati na adresu administracije. Cijena 10 dinara. TISAK: Štamparija "GLOBUS" Batina, V. Nazora 47. List izlazi povremeno. Tiraž 2000 primjeraka. Oslobođeno od poreza na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu, Novi Sad, br. 413-523/78 od 27. 10 1978.

POPIĆA-BISKUP

Bilo je to 1935.g. u jednom slovenskom ličilištu, ličio se jedan bogoslov. I ja sam se razbolila od podmukle teške bolesti TBC i slučajem dospila u isto ličilište. Zamolila me jedna žena iz Subotice, da ponesem nike sitnice njezinom nećaku. Kad sam stigla, prvo sam potražila tog mladića da mu pridam pozdrav i stvari koje su mu poslali. Bio je to povisok, slabašan mladić tužnog i zamišljenog pogleda. Mislila sam u sebi da je sigurno bolestan ozbiljno. Ja sam onda već bila udata žena. Mojima sam pisala da nemam nikog iz Subotice poznatog, samo jedan mlad popić (tako smo mi u narodu zvali bogoslove). Moji su mi u odgovoru često pitali za popića. Ja sam ga ritko vidala. Najviše je bio sam. Jednog jutra pozove me moja "cimerka" te mi kaže da me zove jedan mladić. Bio je to moj popić koji je došo da mi kaže i saopći, da će sutra na operaciju. Teško mi je bilo. Probala sam ga tišiti da se ne boji. Rekao mi je da se ništa ne boji, a ja sam mu obećala da ću se moliti za njega.

Operacija je uspila i taj se mladić vratio kući, a ja sam još malo ostala.

Nakon dvi godine taj je mladić zaređen za svećenika. Kao mlad svećenik dospio je u naše mjesto. Zvao se Matiša Zvekanović. Volili smo ga svi kao pravoga svećenika. Jako je volio red u crkvi i često nas je zvao rukama da dodemo bli-

že oltaru, rekavši: bliže oltaru, bliže Bogu. Nažalost, brzo je otišao od nas na drugu dužnost. I tako dužnost u dužnost sve veću i odgovorniju.

Jednog dana dođe moj bačo veseo, nas mijan noćeci mi novu vist: tvoj popić je posto naš biskup! Odgovorila, a to i sad ponavljam: neka je! Neka ga Bog prati i čuva! Bog neka mu dade snage i zdravlja za tako veliku dužnost. A sad se eto navršilo dvadeset pet godina kako stoji na kormilu naše velike obitelji koja se zove bačka biskupija. ŽIVIO NAM NAŠ BISKUP JOŠ DUGO!!

Nana